

TELLIJATELE

Ehituskauba tootjatel stabiilne aasta

Ehitusmaterjalide tootjate liidu juhi Meelis Einsteini sõnul oli turg mullu valdkonniti pisut erinev, kuid üldiselt stabiilne. ▶**Ehitus**

AUDIT

Riigikontroll sai sadama kohta siseinfot

Riigikontroll sai Tallinna Sadama Muuga konteinerterminali ehitust uurides infot ka insai-derilt, ütles peakontrolör **TARMO OLGO**, kes juhtis auditi tegemist. ▶**8-9**

Äripäev

Teisipäev, 18. september 2012
nr 168 (4590) **2,24 eurot**

↓ **EUR/USD**
1,3086

↑ **USD/EUR**
0,7642

↑ **EUR/SEK**
8,6243

↓ **NordPool**
40,40

↓ **Euribor**
0,482%

ÜHEL hetkel kannatus katkeb, tunnistab NCC Ehituse juht Toomas Aak. Tema sõnul üritavad hankijad juba ammu ehitajate arvel riske maandada.

FOTO: RAUL MEE

Ehitajad tõstsid hankenõude vastu mässi

▶ Neli suurt ehitusfirmat vaidlustas hanke, mis jätab vigase projektiga seotud võimalikud riskid ja lisakulud nende kanda ▶**4-5**

INVESTOR

Jaapani ettevõtjad ja kaubad Hiinas põlu all

Tüli väikesaarte pärast on viinud Hiinas rünnakuteni Jaapani ettevõtete vastu ja üleskutseteni boikoteerida Jaapani kaupu. Paljud automüüjad ja tootmised on sulgenud uksed. ▶**20-21**

LOGISTIKA

Kauba vedu lennukiga lihtsustub

Prantsuse lennufirma Concorde plaanib lihtsustada praegu läbi mitme lüli käivat kaubavedu reisi- lennukiga, nii et kaubale saab in- terneti teel osta koha nagu reisija- legi. ▶**12-13**

MÜÜK

Suuromanik otsib Starmanile kosilast

Starmani suuromanik Hollandi fir- ma Xalto vaatab ringi võimaliku ostja järele, kinnitas ettevõtte üks omanikest ja juht Peeter Kern. Te- hingu väärtus võib küündida 50 miljoni euroni. ▶**10-11**

KOLUMN

„Arstide kannatuse on katkemi- se äärele viinud valitsuse soovi- matus muudatusi ette võtta.“

Onkoloog Indrek Oro sõnul vajab tervishoid stabiilsusmehhanismi. ▶**18**

TEGIJA

Madis Tiik

asub soomlastele sepiatama e-tervishoiusüsteemi

Eesti E-Tervise Sihtasutuse juhina digiretsepti ja teised tervishoiusüsteemi e-lahendused käima lükanud Madis Tiik aitab ka põhjanaabritel e-tervishoiusüsteemi üles ehitada. Eilsest on ta Soome innovatsioonifondi SITRA palgal, kus tema ülesandeks on arendada digitaal-

seid patsientide infosüsteeme. Kusjuures Soome plaanid on kordades (au)ahnemad – 1,8 miljardit eurot Eesti 10 miljoni euro vastu. Eestis käivitus e-tervishoiu üks oluline komponent – digiretsept – küll konarlikult, kuid Tiigil on nüüd võimalus oma vigadest õppida.

REPLIIK

Küsi Rauno Parraselt

Kolmapäeval, 19. septembril kell 11-12.30 vastab Äripäeva lugejate küsimustele Estonian Airi kommertsjuht Rauno Parras. Oma küsimuse võib veebiväljaandes kirja panna kohe.

ESTONIAN Airis on Rauno Parras eri ametikohtadel töötanud alates aastast 2006.

PÄEVA FAKT

1,2

PROTSENTI langes augustis USA tööstustoodangu maht, eelneval kuul viitas sama näitaja 0,5protsendilisele tõusule.

AJALOO ILU

Lennufirmad raskustes

Septembris 2011 vahendas Äripäev Estonian Airi nõukogu esimehe Joakim Heleniuse seisukohta, et Air Balticu probleemid kallutavad konkurentsivõime Eesti lennufirma kasuks.

Hetke seis. Augustis avalikustas Estonian Air kuue kuu kahjumi, mis oli 14,9 miljonit eurot. Heleniuse asemel juhib nõukogu juuni lõpust alates Erki Raasuke. Air Balticu esimese poolaasta kahjum oli 33,04 miljonit eurot. EA juht Tero Taskila tõdes eilses Äripäevas, et ainult koduse nõudluse baasil lennuühenduste loomiseks on Eesti liiga pisike. Lennundus põhineb suuresti mahuefektil, kirjutas ta.

HOMME

Miks kallineb ehitusmaterjal?

LOE ÄRIPÄEVAST

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Arstidel oleks viimane aeg kahe jalaga maa peale tulla

Peatse arstide streigi suurim võimalik ulatus on kogu plaanilise arstiabi peatamine suures linnades. See kõlab vägagi ähvardavalt, ei saa salata.

Äripäev on nõus, et arstide-õdede palgad peaksid tõusma – nagu peaksid tõusma ka õpetajate, kaitseväelaste ja politseinike, päästetöötajate palgad. Kuid viis, mismoodi tohtrid järjekordset palgatõusu taotlevad, mõjub küüniliselt. 2006 tõusis arstide palk 25% ja 2007 veel 20% – säärase palgatõusu ei saanud isegi niil aastail nautida ükski teine tegevusvaldkond. Ohus olnud streigihirm raputas avalikkust ebameeldivalt ja külvas ebaturvalisust. Nüüd nõuavad arstid taas streigiga ähvardades 20% ja õed-hooldajad 40% palgatõusu – seda olukorras, kus arsti keskmine palk on üleüldisest keskmisest kaks korda suurem, 1704 eurot.

Eesti pole Rootsi. Arstid võiksid endale teadvustada, et nii nemad kui ka patsiendid elavad riigis nimega Eesti, mis ei ole Rootsi või Soome. Eesti tervishoiusüsteemi rahastatakse maksumaksja rahaga, Eesti maksumaksja aga ei ole Rootsi või Soome maksumaksja. See on tõsiasi, mida päevapealt muuta ei saa. Jah, mujal teeniksid tohtrid oluliselt paremini. Arstide lahkumise tagajärjed ei pruugi meile meeldida, kuid tohtrid tegutsevad vabal turul ning selle tõsiasjaga on aeg leppida. See kehtib ka paljude teiste erialade kohta.

Eesti tervishoiusüsteemi lagunemise peatamine ning arstide ja õdede Eestist lahkumise pidurdamine streigi eesmärgina kõlab küll õilsalt, ent tegelikkuses taandub kõik palganõudmistele. Kui need taas rahuldaks, siis oleks mõneks ajaks jälle rahu majas. Kuni järgmise korrani, sest ka siis, kui tohtrid praegu nõutu kätte saaksid, jääks Põhja-maade heaoluriikide tasemeni ikka veel pikk

”

Viis, mis-moodi tohtrid palgatõusu taotlevad, mõjub küüniliselt.

maa minna. Mis tähendab, et võrdlust Soome-Rootsiga saaks ka tulevaste palganõudmistele korral ette tuua. Haigekassa reservide ja jaotamata kasumi tarvitamine palgatõusuks ei ole mõistlik ega jätkusuutlik.

Pigem tasuks riigil hakata ette valmistama vajalikke seadusemuudatusi õdede ja arstide sissetoomiseks madalama palgatasemega riikidest. Praegu valvab arstikond ise kiivalt nende seaduste täitmist, mis ei luba kolmandatest riikidest tohtreid siia ei tulla. Ka ei peaks palganõudmistele lähenema mitte üheülbaliselt, vaid personaalselt, seda nii arstide kui ka õdede puhul.

Palgatõus ei lahenda kõiki probleeme. Me ei eita, et arstide töökoormus on kohati väga suur. Samas ei saa kuidagi väita, et ületunnid oleks ainult arstide probleem: töökoormus võib väga suur olla ka paljudel teistel erialadel. Ainult et kõigi erialade esindajate käsutuses pole sellist jõu õlga nagu arstidel: kui meie tööd ei tee, siis on ühiskonna nõrgemad liikmed kohe suures hädas.

Tunnustame küll arstide õigust omale streigi abiga paremaid töötingimusi nõutada, nagu demokraatliku riigi tava ette näeb, kuid leiame, et arstide-õdede palgatingimuste parandamine ükski ei taga tervishoiusüsteemi jätkusuutlikkust. Meditsiinitöötajad ise rõhutavad, et asi pole mitte ainult palgas, vaid eelkõige suhtumises: nende tööd ei väärtustata küllalt. Streigiga ähvardamine ilmselt avalikkust arstide-õdede probleemide suhtes mõistvamaks ei muuda. Ka pole põhjust arvata, et arstide palgatõus parandaks ravi kättesaadavust, tähendaks lühemaid järjekordi ja paremat suhtumist patsienti.

Ä Loe Äripäevast

KOLUMN "Tervishoid vajab stabiilsust" tänases lehes lk 18

Tahad **Äripäeva** aastaks **TASUTA**?

Vaata infot tagakaanelt!

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulusühingute asutamine

Firma kätte 24h jooksul! Suur nimevalik

www.wasp.ee
info@wasp.ee
Tel. 6 77 01 55
Mob. 51 12 061

wasp project

Eestimaa on ilus!

PUHKA EESTIMAAL

www.maaturism.ee

oscarrehvid

Partner, keda võib usaldada!

- Rehvide vahetus ja remont
- Rehvihoitell
- Vanarehvide kogumine

www.oscarrehvid.ee

Tallinn, Pärnu, Tartu, Rakvere

Milline on teie strateegia serveriruumiga seotud katsumustega toimetulekuks?

~~Ehitada uus serveriruum~~

~~Olemasolev ruum ümber seada~~

Hankida APC räkipõhine jahutussüsteem

APC räkipõhine jahutus on säästlik ja töökindel lahendus

Kas teie serveriruum takistab uute tehnoloogiate kasutuselevõttu?

Konsolideerimine, virtualiseerimine, võrkude koondumine, plaatserverid – need uued tehnoloogiad suurendavad tõhusust, vähendavad kulusid ja võimaldavad teil väiksemate kuludega rohkem ära teha. Kuid uued tehnoloogiad toovad kaasa ka keerukad toite-, jahutus- ja haldusvajadused, millega serveriruumid pole loodud toime tulema.

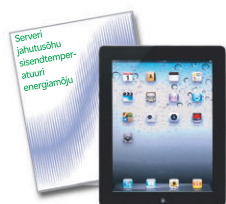
Te olete sunnitud toetuma oletustele, sõltuma hoone kliimaseadmetest või rakendama improviseeritud meetmeid. Kuidas siis ilma suurte investeeringuteta suurendada oma serveriruumis töökindlust ja kontrolli seadmete üle?

Tutvustame teile APC by Schneider Electric serveriruumide terviklahendust

Nüüd on saadaval toite-, jahutus-, jälgimis- ja halduskomponendid, mida saab hõlpsalt kasutada tervikliku integreeritud lahendusena. Kõigi komponentide väljatöötamisel on arvestatud ühilduvust ning neid saab teie olemasolevate seadmetega hõlpsalt integreerida. Selle töökindla ja isehäälse lahenduse saab paigutada pea kõikjale – pole vaja keerulisi jahutuskonfiguratsioone ega teha kulukaid ümberehitusi. Teie nõudmiste järgi täiustatav moodulkonstruktsioon annab teile täieliku kindluse, et teie serveriruum suudab muutuvate vajadustega sammu pidada.

Serveriruum töökindlaks hõlpsalt ja säästlikult

APC™ by Schneider Electric™ teeb serveriruumide sisseseadmise hõlpsaks. Iseseisvate InRow™-jahutusmoodulite, ruumisäästlike NetShelter™-i korpuste ja APC jahutusõhu suunamissüsteemi abil saab peaaegu kõikjal luua IT-seadmete jaoks sobiva keskkonna. Räkipõhised jälgimisandurid, jahutusmoodulisse sisseehitatud nutikad juhtseadmed ja integreeritud haldustarkvara tagavad täieliku kaugjuhtimise ning suurepärase ülevaate kogu süsteemist. Lisage sellele UPS-id, näiteks oma klassi parimad Smart-UPS™ või Symmetra™ ja teil on terviklik lahendus nii tänaseks, homseks kui ka edaspidiseks.

Lae järgneva 30 päeva jooksul **TASUTA** alla tehniline publikatsioon ja sul on võimalus **VÕITA** iPad 2!

Külastage veebilehte www.apc.com/promo Kood 23376p Telefon 6 580 777

Integreeritud, jahutatud ja juhitud serveriruum

- 1 Jahutus** Tõhusad ja energiasäästlikud InRow-jahutusmoodulid tulevad kõrge temperatuuriga toime selle tekkekohas. Ainulaadsed muutuva pöörlemiskiirusega ventilaatorid kohanduvad automaatselt temperatuuri muutumisega.
- 2 Toide** Energiasäästlik ja ülimalt töökindel Smart-UPS ning Symmetra UPS tagavad tugiaja skaleeritavuse. Räkipõhised toitejaotusplokid (PDU-d) tagavad, et toitevõrku saab ühendada suure hulga eri seadmeid.
- 3 Keskkonna jälgimine ja juhtimine** PoE-toega temperatuurandurid võimaldavad raki parameetritel silma peal hoida. Energiamõõdikutega PDU-d annavad ülevaate energiatarbe koondnäitajatest ja sellest, millises rakis on kasutamata võimsust. Tsentraliseeritud tarkvara abil saab kõikjal võrgus kogu süsteemi toimimise kohta reaajalisi andmeid vaadata.
- 4 Räkid** NetShelter-i SX-räkid on konstrueeritud toime tulema suurte jahutusõhu koguste ja toitevajadustega.

APC
by Schneider Electric

Jaano Vink: On selge, et erinevate ebamõistlike riskide mõtlematu kuhjamine ehitajate toidulauale vähendab söögiisu ja suunab küsima pealesunnituid lolluste tegemise eest üha kõrgemat taluvustasu.

Nordeconi juht hankija soovist jätta vigase projekti lisakulud ehitaja kanda.

VIIMSI valla uue koolimaja ehitushankes on otse välja öeldud, et projekti vigasuse eest vastutab ehitaja.

KONFLIKT

Ehitajad käivitasid hankevaidluse.

Tellija surub projekti veariski ehitaja kraesse

HANNES SARV
hannes.sarv@aripaev.ee

Neli suurt ehitusfirmat astus pretsedenditu samu ja vaidlustas Viimsi valla koolimaja ehitushanke enne pakkuma asumist. Ettevõtjatele ei meeldi hanketingimuste punkt, millega ehitusprojekti kvaliteedist tulenevad riskid ja lisakulud jäetaks ehitaja kanda.

Viimsi vald peab aga tingimust põhjendatuks, et vältida ehitaja objektilt minemajalutamist või tööde keskel lisaraha küsimist. Vald kuulutas Randvere põhikooli ehitushanke välja augusti lõpus. Pakkumisi ehitajatelt oodati 11. oktoobriks, kuid nüüd võib see tähtaeg nihkuda. Nimelt jõudis eelmisel kolmapäeval rahandusministeeriumi riigihangete vaidlustuskomisjoni vaidlustus, mille esitajateks AS Nordecon, AS NCC Ehitus, OÜ Astlanda Ehitus ja AS Oma Ehitaja. Ehitajad ei ole hanketingimustega rahul, kuna peaksid enda sõnul ebamõistlikult suure riski võtma.

Ehitajad: igalüks vastutagu oma osa eest. “See läheb järjest rohkem ühte auku ja ühel hetkel kannatus katkeb,” põhjendas ASi NCC Ehitus juht Toomas Aak vaidlustuse esitamist. Tema sõnul on ehitushanked juba tükk aega sinnapoole kaldu, et hankija proovib riske maandada, jättes ehitusprojekti vigasusest tulenevad võimalikud lisakulud ehitaja kanda. Üldiselt on tingimustes kirjas, et hankija on projekti piisava hoolsusega kontrollinud, ja selline sõnastus annab vajadusel võimaluse vaielda. Viimsi hankes puhul öeldi aga otse välja, et projekti vigasuse eest vastutab ehitaja. Aagi sõnul ei peaks see nii olema. “Hankija püüab seda lahendada selliselt, et kui ta ise ei ole suutnud projektdokumentatsiooni õigsust kontrollida, tahab ta selle panna ehitaja peale,” leidis ta. Aak märkis lisaks, et ehitusprojekti koostamine võtab aega umbes pool aastat. Ehitaja omakorda peaks kuu ajaga andma vastuse, kas projekt on igas nüansis korrektne. “Ei ole võimalik kuu aja jooksul teha seda tööd, mida enne teh-

„Eesmärk on vältida, et ehitaja tooks hiljem tähtaja pikendamise või lisaraha nõudmise ettekäändeks mingi väidetava koolihoone ehitusprojekti puuduse, mida ehitajal oli võimalik tuvastada juba enne ehituslepingu sõlmimist.

Viimsi abivallavanem Jan Trei

ti kuue kuu jooksul. See ei oleks ka mõistlik,” ütles ta. Kui selline säte peaks osutuma õiguspäraseks, siis on teoreetiliselt võimalik, et pakkumishind on 50% kõrgem kui tegelik ehitusmaksumus – eeldusel, et kõik pakkujad arvestavad projekti vigasuse riskiga. “Aga kui ükski neist riskidest ei realiseeru – kas sellisel juhul on õiglane maksta ehitajale 50% riskipremiat?” küsis Aak.

Et sellised tingimused võivad ehitushindu mõjutama hakata, nentis ka Nordeconi juht Jaano Vink. “On selge, et erinevate ebamõistlike riskide mõtlematu kuhjamine ehitajate toidulauale vähendab söögiisu ja suunab küsima pealesunnituid lolluste tegemise eest üha kõrgemat taluvustasu,” sõnas ta.

Vingi sõnul näitab katse projekteerimistöö kvaliteedist tulenev risk ehitajale kanda selgelt, et tellijad on oma tegevuses jõudnud tupikteele. “On selge, et ehitajad ei saa aktsepteerida selletaolist ebamõistlikku ja vastutustundetut teguviisi. Iga oma alal tegutsev professionaal peab vastutama ikka enda vigade eest ise. Ja seda ka omavalitsuses või riigiametis,” märkis ta.

Viimsi: säte teenib valla huve. Viimsi abivallavanem Jan Trei kinnitas, et tingimuse esitamine on nende hinnangul vajalik ning sellega kaitstakse valla huve ehitusprotsessis. Valla soov on Trei sõnul panna ehitusettevõtjaid enne pakkumise esitamist projektiga sisuliselt tutvuma ja kõiki riske hinna küsimisel arvestama. “Eesmärk on vältida, et ehitaja tooks hiljem tähtaja pikendamise või lisaraha nõudmise ettekäändeks mingi väidetava koolihoone ehitusprojekti puuduse, mida ehitajal oli võimalik tuvastada juba enne ehituslepingu sõlmimist,” selgitas Trei ja lisas, et vältida soovitakse ka olukorda, kus ehitaja projekti puudustele viidates poole tee peal lepingu katkestab. “Mulle tundub, et vaidlustajate koosseisu arvestades pole kõnealuses küsimuses probleem ainult üksi selles hankes, vaid suuremad ehitusettevõtted on otsustanud astuda vastu neile kahjuliku pretsedendi loomisele,” lisas Trei.

Ministeeriumi vaidlustuskomisjon ootab praegu valla selgitusi ja otsustab vaidlustuse läbivaatamise aja alles pärast seda.

VEARISKI panemine ettevõtjate õlule kaitseb abivallavanem Jan Trei sõnul valla huve ehitusprotsessis ning on garantiiks, et ehitusettevõtjad tutvuvad enne pakkumise esitamist projektiga ka sisuliselt.

50%

ehitusmaksumuselt kõrgem võiks olla sellise sätte korral teoreetiliselt pakkumishind - juhul kui pakkuja arvestab projekti vigasuse riskiga, leidis ASI NCC Ehitus juht Toomas Aak.

Ä Kommentaar Veariski delegeerimine on seotud hirmuga

TIIT ROBEN
ASI Merko Ehitus Eesti juhatuse esimees

Tegemist on suure ja põhimõttelise probleemiga. Iga isik peab oma tehtud töö eest ikka ise vastutama. Vigaste projektidega seotud riskide kandmine ehitusettevõtjale tuleneb kahest hirmust.

Esiteks, hankijad ütlevad, et erinevalt ehitusettevõtjast ei ole nemad asjatundjad. Kui hankija ise kahtleb oma pädevuses ega suuda projekteerimistööd juhtida ja kontrollida, siis on tal võimalus teha projekteerimis- ja ehitusleping koos. Või palgata projekteerimistööde juhtimiseks pädev isik. Lisaks sellele saab projektidele tellida sõltumatuid ekspertiise.

Teiseks, et projekteerimiskonkursside võidavad sageli alapakumise tegijad, kes ei tee kvaliteetset tööd. Samas on hankijal võimalik hanketingimusi seades valida projektiteerija, kel nii vastav kogemus kui ka tagatised, ja vead saavad parandatud.

Me väga loodame, et projektide veariski delegeerimine ehitusettevõtjale ei ole tingitud ka-valdamisest, kus hankijal on selgelt vigane projekt, ekspertiisi tellitud, mis puudustele viitab, kuid püüab lihtsalt vastutusest vabaneda.

Mõistlik on riskide kaardistamist eeldada

AGRIS PEEU
rahandusministeeriumi halduspoliitika asekancleri ülesannetes

Tuleb arvestada, et pakkumuse esitamiseks jäetakse piisav aeg, et potentsiaalne pakkuja saaks oma riskid kaardistada ja neist tulenevad summad ka pakkumuses kajastada.

On igati mõistlik eeldada, et potentsiaalsel pakkujal on oma kutsetegevuse tõttu parim teadmine hankeesemest ja pakkuja tajub riske, suudab neid määrata ning suudab seda ka oma pakkumises hinnastada. Sama on ehitusprojekti kvaliteediga – seepärast ongi pakkumuse esitamiseks seadusest tulenevad miinimumtähtajad – pakkuja peab sellega detailideni tutvuma ning just sellest tulenevalt tegema otsuse, kas pakkumuse esitada või mitte.

Kui isik ei jõua piisavalt põhjalikult projektiga tutvuda, siis ilmselt ei soovi riigiasutus ka sellisel ettevõtjalt pakkumust saada, sest selle maksumus võib olla laest võetud.

” Kui isik ei jõua põhjalikult projektiga tutvuda, siis ilmselt ei soovi riigiasutus ka temalt pakkumust saada.

rahandusministeeriumi halduspoliitika asekancleri ülesandeid täitev Agri Põu

KAANEL 5

HOONETE PROJEKTEERIMINE KLIENDI SOOV, MEIE TEOSTUS

ERKNORD
ARHITEKTID INSENERID PLANEERIJAD

+372 5682 4890
erknord@erknord.ee
www.erknord.ee

- Projektijuhtimine
- Arhitektuur
- Sisekujundus
- Konstruktsioonid
- Tehnosüsteemid
- Detailplaneeringud
- Linnaplaneerimine
- Maastikuarhitektuur

Erknord Architects OÜ
Aadress: Laki 11E, Tallinn 12915
Telefon: +372 5682 4890
E-post: erknord@erknord.ee
Koduleht: www.erknord.ee

ÄRIMEES Oliver Kruuda avaldas juba aastapäevad tagasi kahtlust, kas äriajamine Libeerias tasub ennast ära. FOTO: VEIKO TÖKMAN

INVESTEERING

Oliver Kruuda võis kaotada Aafrikas 20 miljonit eurot. Hea aeg sai läbi

Oliver Kruuda investeeris Aafrika puiduärisse umbes 20 miljonit eurot, kuid võis kaotada kogu selle raha.

Päev pärast mullust vabariigi aastapäeva kirjutas Äripäev, et Eestis võlgadega maadlev Oliver Kruuda on koos itaallastest äripartneritega investeerinud Aafrika läänerannikul Libeerias puiduärisse. Kuigi ta numbrites rääkida ei soovinud, võis ettevõtete majandusaasta aruannetest välja lugeda, et Aafrika väikeriigi väärispuiduärisse võib Kruuda olla paigutanud umbes 20 miljonit eurot.

Koos Kruudaga Libeerias tegutsenud ja tema toonaseks elukaaslaseks nimetatud Kersti Männik ütles nüüd Äripäevale, et sisse pandud raha ei saa sealt arvatavasti kunagi tagasi. "Me ei tulnud sealt kasumiga välja, ikka kahjumiga. Kõik, mis on sinna pandud, on meie jaoks sisuliselt nullväärtusega," lisas ta.

Libeeria projekt algas enne kommivabriku müüki. Aastataguses intervjuus eitas Kruuda, et paigutas Libeeriasse Kalevi kommivabriku müügist saadud raha (Orkla ostis 2010. aastal Kalevi 33 miljoni euroga – toim).

Ta tunnistas ärihuve Libeerias, ent märkis, et

„Seal on iga asja eest vaja kogu aeg juurde maksta, jätkuvad ja jätkuvad investeringud.“

Oliver Kruuda
äripartner
Kersti Männik

investeering on tehtud aastail 2006–2007. Kruuda sõnul osteti sinna seadmeid.

Mets ei toonud loodetud tulu. Kruuda osalusega Euro Liberia Logging Co võitis augustis 2009 raieõiguse konkursil võimaluse töötada metsa üles enam kui veerand miljonil hektaril Libeeria sise-maal. Väärispuidu müügist ootas ettevõtte kuni 98 miljoni eurost tulu.

Enne tulu saamist tuli seal Kruuda selgitusel veel palju teha – näiteks teed, millele toodangut transportida, pidi ise ehitama. "Aga ma tegelen selle raha saamisega ja ma arvan, et ma saan sealt selle raha tagasi," lisas ta aasta eest.

Tema äripartneri Kersti Männiku sõnul oli siis, kui nad Libeeriasse läksid, hea aeg. "Kõigil oli raha palju, kõik investeerisid palju," märkis ta.

Valge inimene on ärinaise sõnul Libeerias lihtsalt pangaautoomaat. "Ma ei soovita ühelgi valgel inimesel sinna minna. Seal on iga asja eest vaja kogu aeg juurde maksta, jätkuvad ja jätkuvad investeringud. Sinna jäätegi juurde maksma ja lõpuks ei saa ise ka midagi tagasi – lõputu auk, kuhu võib kaduda," kirjeldas ta tagantjärele ettevõtlust Libeerias.

Äri Aafrikas on Männiku sõnul umbes sama, mis Venemaal – iga asja eest tuleb maksta. "Kõike saab ära osta, täna ostad kohtuniku, homme ostad maksuametniku. Seal on kõik rahas kinni. See, kellel on suurem rahakott, sellel on seal ka suurem võim," selgitas ta Musta Mandri äri eripära.

Tausta uurimine jäi napiks. "Eks igale maale investeeritakse ikka nende inimeste kaudu, kel on seal mingi kogemus ja tutvused saavutatud. Iseasi, kas keegi seda tausta nii korrektselt kontrollib. Meie suurim viga oligi see, et meie ei kontrollinud tausta," tunnistas ta.

Aafrikasse tasub Männiku kinnitusel minna ainult suurte firmade kaudu – nemad peavad vastu ja neil on ka poliitiliselt mingi kontroll.

Aasta eest küsis Äripäev Kruudalt, kas Aafrika plaanid pole mitte liiga ilusad. "Sain seal kunagi kokku ühe šotlasega ja ta ütles, et ei tea kedagi, kes oleks kunagi sealt riigist raha tagasi saanud. Siis ma hakkasin selle peale kõvasti mõtlema," vastas Kruuda.

Kruudalt endalt ei õnnestunud Äripäeval Aafrika äride kohta kommentaari saada.

ÄRIPÄEV

Ä Taust
Libeeria projekt võis peituda GKG Investeeringute ASi taha

Tere piimatööstuse suuromaniku Oliver Kruuda GKG Investeeringute AS kasvatas aastail 2006–2008 pikaajalised finantsinvesteeringud 5,1 miljonilt eurolt 29 miljonile. Just see Kruuda ainuomanduses ettevõtte võis peita endas ka Libeeria projekt. GKG Investeeringute viimane äriregistrile esitatud majandusaasta aruanne pärineb 2008. aastast.

Isikud, kes ei täida kohustusi nõuetekohaselt:

Võlgniku nimi	Seotud isikud	Võlgniku nimi	Seotud isikud
A.M Agentuur MTÜ.....	Aleksei Voronov, Maksim Mihhailov	Marvic Trans OÜ.....	Marko Vahimets
AL OÜ.....	Sirje Lilleberg, Indrek Lilleberg, Andres Lilleberg	Narova AS.....	Valeri Mjatsšin
Anseko OÜ.....	Tamara Jermakoviš	Nikaleks Group OÜ ...	Evgeniy Radev, Radik Safin, Alexander Nikolaev
Aziivii OÜ.....	Christian Suvi	Paffender OÜ.....	Reimo Pavelson
Baumann Ehitus OÜ.....	Tõnis Vändre	Printimiskeskus OÜ.....	Mihkel Sarap, Urmo Kokmann, Janno Uutma
Belleka OÜ.....	Tarmo Tamm, Björn Syversen	Promoter OÜ (www.promoter.ee).....	Henri Lindal, Gunnar Viese
Capax OÜ.....	Toomas Künnapuu	Rõngassaba OÜ.....	Julia Jeremejeva
Capital Fruits and Nuts OÜ.....	Signe Kapsi	Salestop OÜ.....	Viljar Sasko
Embassy OÜ.....	Silver Oltsmann, Anet Oltsmann	Sunstone Financial Management OÜ.....	Kristian Timo Janne Iskanius
Futuras OÜ.....	Dmitri Sovtsa	Zelluloosi Kinnisvara OÜ.....	Kaido Groos, Eero Lukkanen
Galvanic OÜ.....	Heidi Plumberg	Tobolete OÜ.....	Juha Matti Rantanen, Yulia Tammet
Hansa Konverentsid OÜ.....	Kaia Kitsnik, Heve-Riin Klaus	TRS Consult Agency OÜ.....	Saima Laumets
K.O.T. OÜ.....	Tiiu Nigul	Tõnu Patraal'i Orava Talu FIE.....	Tõnu Patraal
Kaleva Consult.....	Hendrik Laaneoks, Keio Rubli	Unipress AS.....	Andrey Shadrin
Karite Ehitus OÜ.....	Anatoli Sova	Valmetek Invest AS.....	Tarmo Maasikamäe
Kotka Grupp OÜ.....	Hannes Rüütel	Vilman Projekt OÜ.....	Aleksandr Veber
Lasimestari OÜ.....	Anto Sults	Wastland OÜ.....	Ragnar Toom
Living.ee OÜ (www.living.ee).....	Anni Talts	360 Event Service OÜ.....	Paavo Pilv, Eero Kookla, Margus Jaago

INKASSO / VÕLAREGISTER / NÕUETE OST / MEELDETULETUSKESKUS / ÕIGUSBÜROO / SÜVAMENETLUS

Julianus Inkasso OÜ • www.julianus.ee
Telefon +372 681 4400 • E-mail: inkasso@julianus.ee • A.Weizenbergi 20, 10150 Tallinn

julianus
INKASSO

Rand ja Tuulbergi tütar ühineb konkurendiga

Ehitusfirmale Rand ja Tuulberg kuuluv teede-ehitusfirma RTS Infraehitus ühineb konkurendiga Kiili Teed.

RTS Infra kaudu ehitusfirmale Rand ja Tuulberg kuuluv RTS Infraehitus tegeleb taristu ehitusprojektidega. Firma teenis möödunud aastal 7,5 miljoni eurose käibe juures 42 000 eurot kasumit. Näitajad paranesid vastavalt 50% ja 150% võrra. Firma andis tööd kolmele inimesele.

Kiili Teed ühines pankrotistunud KPK Teedehitustele kuulunud Pomona Ehitus OÜga.

Kiili Teede käive ulatus 3,6 miljoni euroni, kasvades aastaga veerandi võrra. Kasumit teenis firma 250 000 eurot.

Kiili Teed kuulub ettevõttele Smartshop OÜ (55%), Manier Kapital OÜ (25%), Gerico OÜ (19,99%). Nende firmade omanikud on vastavalt Mee-ri Kompus, Andrei Litvinov ja Rein-Erik Kaar.

Ehitusfirma Rand & Tuulberg kuulub Rand & Tuulberg Gruppi, mille omanikud on võrdselt Raito Rand ja Aivar Tuulberg.

ARIPAEV.EE

7,5
miljonit eurot oli RTS
Infraehituse käive
möödunud aastal.

www.mollerauto.ee

Nüüd.

- 4 aastat või 120.000 km tasuta tehasegarantiid
- 4 aastat või 120.000 km tasuta hooldust
- Eripakkumisega liisinguintress koostöös Volkswagen Leasinguga
- 1 aasta tasuta liikluskindlustust*

Volkswagen Passat Täna. Mitte eile. Mitte homme.

Miks leppida vähemaga? Miks oodata? Haarake võimalusest kinni.

Just praegu on võimalus lõigata kasu ühest eriti magusast Volkswagen Passati pakkumisest paljude seas.

Das Auto.

* Vastavalt sellele, kumb tingimus enne täitub. Tutvu liisingu tingimustega või konsulteeri asjatundjaga.
Volkswagen Leasing finantsteenusepakkuja on Nordea Finance Estonia AS.

Kütusekulu kombineeritud tsükli 4,4 – 9,3 l/100 km; CO₂-heitmed kombineeritud tsükli 114 – 215 g/km.

Krediidi kulukuse määr on 6,89% aastas järgmistel näidistingimustel: vara hind 28 000 €, sissemakse 15%, intress 3,01%, lepingu periood 48 kuud, jääk 35%, lepingutasu 250 €.

Møller Auto®

mollerauto.ee

Møller Auto Mustamäe
Mustamäe tee 6, Tallinn
Telefon 622 2222
mustamae@moller.ee

Møller Auto Ülemiste
Peterburi tee 2D, Tallinn
Telefon 680 8100
ylemiste@moller.ee

Møller Auto Pärnu
Välja tn. 3, Pärnu
Telefon 447 6100
parnu@moller.ee

Møller Auto Viru
Narva mnt. 143, Jõhvi
Telefon 680 8200
viru@moller.ee

Møller Auto Viljandi
Tallinna mnt. 45, Viljandi
Telefon 435 5340
viljandi@moller.ee

AUDIT

Lõplik süüdimõist Tallinna Sadamale.

KMG Inseneribürood võib oodata kriminaalasi

KATARINA KRJUTŠKOVA
katarina.krjutskova@aripaev.ee

Eile avalikustas riigikontroll Tallinna Sadama kohta lõpliku auditi, milles süüdistas Tallinna Sadamat raha laristamises ja KMG Inseneriehitustelmuses. Lisaks saatis riigikontroll kirja peaprokurör Norman Aasale, et viimane kaaluks veel kord KMG Inseneriehituse vastu kriminaalasja algatamist.

Kahjunumbrid kujunesid kopsakaks. Eelnimetatud auditis seisab, et Tallinna Sadam põhjustas riigile Muuga konteineriterminali kai ehitushan-kega 2,42 miljoni eurose kahju ja KMG Inseneriehitus pettis riigilt raha välja, esitades arve tööde eest, mis firmalt lisaraha ei nõudnud. Kahju soovitab riigikontroll välja nõuda Tallinna Sadama juhatuse liikmetelt Ain Kaljurannalt ja Allan Kiililt.

Süüdistuste ilmnemisel esitas riigikontroll 13. augustil ringkonnaprokuratuurile kuriteoteate. Prokuratuur jättis toona kriminaalmenetluse algatamata, sest ei leidnud kuriteo koosseisu.

„Riigikontrolli jaoks pole midagi hullemat, kui üks dokument läheb jalutama, kui ta pole valmis ja ametlikult kinnitatud.

riigikontrolli peakontrolör Tarmo Olgo

Täpselt kuu hiljem ehk 13. septembril saatis riigikontroll uuesti kirja peaprokurör Aasale, paludes, et viimane vaataks üle, miks ringkonnaprokurör Stella Veber jättis algatamata kriminaalasja KMG Inseneriehituse vastu. Aasa vastus peaks laekuma kümne päeva jooksul.

Riigikontrolli peakontrolör Tarmo Olgo soovitas kaaluda ka Tallinna Sadama juhatusel ja nõukogul prokuratuuri pöördumist ja KMG Inseneriehituse kelmuse paragrahvi alusel kuriteoteade sisseandmist. Samuti soovitas Olgo riigiettevõtte nõukogu liikmetel tõsiselt arutada selle üle, kas senine Tallinna Sadama juhatust peaks jätkama.

Tallinna Sadama nõukogu veel kujundab seisukohta, sest tegu oli sedavõrd ränkade süüdistustega.

„Nõukogu pidas lõplike seisukohtade kujundamiseks vajalikuks tellida mõningates küsimustes täiendavaid ekspertiise ja kujundab oma seisukoha juhatuse võimaliku vastutuse osas nende pin- nalt eeldatavalt selle kuu lõpuks või järgmise alguseks,” lausus nõukogu esimees Neinar Seli.

Siiski kinnitas Tallinna Sadam, et riigikontrolli seisukohad on endiselt põhjendamatud ja esialgsete juhatustel saadud põhjalike selgituste alusel pole reaalset kahju riigiettevõttele tekkinud.

LHV ootab Olympicule Itaalias tagasihoidlikku algust. Esimene samm Lääne-Euroopa turul

Olympic Entertainment Group teatas augustis plaanidest siseneda Itaalia turule ja moodustada ühisettevõtte Itaalia päritolu firmaga GHolding. LHV värske analüüsi põhjal ei hakka Olympicu Itaalia äri kohe suuri kasumeid teenima.

Olympic Entertainment Groupile ja Itaalia päritolu firmale GHolding kuulub mõlemale 50%-line osalus loodud ühisettevõttes ning lepingu kohaselt asutakse Põhja-Itaalias rajama ja haldama mänguautomaatidega kasiinosid. Järgmise aasta lõpuks plaanitakse avada kolm VLT (virtual lottery terminals) mänguautomaatidega ka-

OLYMPIC Entertainment Grupi juhatuse esimees Madis Jääger.

FOTO: ANDRAS KRALLA

siinot, kus igas ühes on 50–70 mänguautomaati. Olympicu investering jääb 4,5 miljoni euro juurde ning seeläbi tehakse esimene samm sisenemaks Lääne-Euroopa turule.

Itaaliasse kavandatu on end mujal tõestanud. „Tegemist on formaadiga, mis sarnaneb paljuskki suurele osale Olympic Casino praegustele mängusaalidele ning loodame sama kontseptsiooni edukalt ellu viia ka Itaalias,” selgitas OEG juhatuse esimees Madis Jääger augustis ning lisas, et mõnes mõttes on tegemist pilootprojektiga. „Me räägime esimeses etapis kolmest

mängukohast kokku paarisaja VLT mänguautomaadiga, kuid potentsiaal on kahtlemata kor-dades suurem,” selgitas Jääger.

Maksud. Kulude poole pealt peab operaator välja käima 15 000 euro suuruse garantii litsentsi eest. Lisaks on kaks mak-su, mis sõltuvad konkreetset pa-nuste summast. Esiteks, 0,8%-line regulatsioonimaks ning tei-seks on P.R.E.U. maks, mis läheb valitsusele. 1. jaanuarist 2012 tõsteti viimast 2% pealt 4%-le kogupanustelt ning järgmiseks aastaks plaanitakse maksu tõst-mist 4,5%-le. LHV hinnangul on suhteliselt raske hinnata, kuidas

sealne tegevus hoo sisse saab. Praegu on pank arvestanud kol-me kasiinoga, kus kõikides on seadusega maksimaalselt luba-tavad 70 automaati.

LHV on lähemalt analüüsitud ka teisi VLT kasiinode operaato-reid Coderet ja Lottomaticat. Co-dere EBITDA marginaal oli näi-teks 20% lähistel ning 2011. aastal saadi 6100 mängumasinaga müügitulu 224,2 miljonit eu-rot ehk masina kohta 36 800 eu-rot aastas.

LHV soovitus Olympicu akt-siale on “osta” ning õiglase väärtuse hinnavahehemik 1,85–2,05 eurot.

ARIPAEV.EE

Ä Kommenteer
Kõiki teemasid on arutatud

HILLAR TEDER
Tallinna Sadama nõukogu liige

Eks see kõik tuli järsku - augustis saadeti nõukogule eelakt. Igal nõukogu koosolekul arutatakse seda teemat. Juhatuse tagasiastumise ja kahju sissenõudmise teemad on samuti nõukogus jutuks tulnud. Osa nõukogu liikmeid, nagu ka mina, on määratud hiljem, kui need otsused on teh-

tud. Kõiki nüansse ma seetõttu ka ei tea. Olen need paberid läbi lugenud, mis riigikontrolli saatis. Suures osas on see formaal-juriidiline teema: kas juhatusel olid mingid õigused või mitte, kas tegu oli projekteerimisehituse hankega või lihtsalt ehitushankega. Mõnele teemale oleme saanud ka juhatuselt selgitust. Praeguse tundub, et riigikontrolli väitel pole alust.

Riigikontrolli sai info insaiderilt

Tallinna Sadama luubi alla võtmine oli väga hästi läbi kaalutud otsus, sest oli ette teada, et see tekitab ka poliitilist keelepeksu, räägib auditi tegemist juhtinud riigikontrolli peakontrolör Tarmo Olgo.

Oskate öelda, miks on juba nädalaid lekkinud audit, mida täna (eile - toim) riigikontroll ametlikult esitab? Riigikontrolli jaoks pole midagi hullemat, kui üks dokument läheb jalutama, kui ta pole valmis ja avalikult kinnitatud. Seadus ütleb meile, et me ei tohi poolikut materjali kommenteerida. Meil ei ole huvi, soovi ega tahtmist anda midagi sellist, mida me ei saa selgitada. Me olime hästi vihased, kui avastasime, et dokument on avalikkuseni jõudnud.

Millest tekkis riigikontrollil huvi Tallinna Sadama vastu? Muuga konteineriterminali rajamine on kõige suurem investee-ring, mida on üks riigiäriühing on teinud ja on selleks kasutanud Euroopa Liidu raha. Kui meil olid esimesed kontaktid Tallinna Sadamaga, astus meie juurde üks insaider Tallinna Sadamast ja tahtis meiega kohtuda. Me kohtusime temaga ja ta rääkis meile ühe loo.

Selle sama loo, mis on kirjas aruandes? Tema ütlused on kirjaltikult olemas, algkirjaga kinnitanud, need on ka prokuratuurile saadetud. Kogu selle loo kontrollisime üle, dokumendid - kõik, kõik, kõik!

Ehkki avalikult seda ei tunnista, kuid Tallinna Sadamat peetakse polariseerunud ettevõtteks, kus on eripoolustel nii IRL kui Reformierakond. Millise erakonna poolt nüüd tahe tuli, et riigikontroll selle asja menetlusse võtaks?

Ma olen kolme versiooni kuulnud. Esimene on see, et härra Kanajev tellis riigikontrollilt auditi. Teine on see, Parts tellis. Kolmas versioon on see, et Parts ja Vaher tellisid.

Milline versioon siis õige on? Kõik on valed! Riigikontrolli jaoks on riigikontrolli sõltumatus sedavõrd oluline asi, et pühamat asja pole. Et keegi kuskil poliitiliselt saaks hakata midagi tellima, see on riigikontrolli surm! Seda väärtust me hoiame nii, et isegi näiliselt ei saaks tekkida olukorda või muljet, justkui kuskil keegi riigikontrolli mõjutab. Muidu muutuks riigikontroll asutuseks, millest pole enam mingit kasu.

Miks otsustasite lõpuks auditeerima hakata? Kaalusime neli kuud, kas võtta audit plaani pärast seda, kui insaider oli ära käinud. Me väga hästi tajume ja saame aru, et kui tuleme sellise asjaga välja, tekitame sedavõrd suurt huvi. See sama politiseeritus. Siis hakkavad pihta sellised jutud, kes keda tellis, kellel milline mõjuvõim on Tallinna Sadamas, kes kellele ära teeb. Me väga kaua kaalusime seda ja ennekõike tellisime õigusliku ekspertiisi.

LHV hakkab pakkuma liisingut

LHV Pank siseneb liisinguturule, hakates pakkuma sõiduki liisingut eraisikutele ja ettevõtetele.

Tulevikus laieneb liisingu pakkumine ka kommertssõidukitele ning seadmetele. Valikus on erinevad finantseerimisteenused, mis võimaldavad sõiduki kasutamist või väljaostmise ajutamist kuni kuueaastasele perioodile, teatas pank. Klientidel on võimalik vormistada ka sõiduki kindlustused panga kaudu, tasudes kindlustuste eest koos liisingu kuumaksetega. Liisingut saab taotleda lisaks pangale ka mitmete automüüjate juures.

Valik laieneb. "LHV Panga selle aasta prioriteet on laiendada eraisikutele mõeldud krediit-toodete valikut. Liising on oluline osa sellest plaanist," ütles panga juhatuse esimees Erki Kilu. "Meie edu võtmeks saab konkurentidest kiirem otsustamine ja lihtsus asjaajamisel," lisas ta.

LHV liisingu juhina töötab alates märtsist Erki Link, kes on varasemalt juhtinud Sampo liisingut.

ARIPAEV.EE

AVALIKUSTAMINE Riik avalikustab finantsandmed

Kolmapäeval tutvustab riik omavalitsuste finantsandmete pilvepõhist rakendust, mis võimaldab kodanikel heita pilk valdade ja linnade rahakottidele. Teadaolevalt on esimene kord, kui üks maailma riik sellisel tasemel ühe oma suure ja poliitiliselt tundliku andmekogu kodanikele internetis kättesaadavaks teeb.

AMET Korraga nii Saku kui ka Lāti õlle turundus

24. septembril asub Saku Õlletehase turundusdirektor Kadri Ärm juhtima ka Lāti õlletootja Aldaris turundusvaldkonda. "Aldaris kui üks Lāti esinduslikumaid kaubamärke peegeldab kohalikku kultuuri ja ühiskonna väärtusi, mis omakorda nõuab sealset tarbijat ja tema maitseelistusi arvestavat turundust," rääkis Ärm.

SPIONAAŽ Simm lekitas Venemaale sadu dokumente

Riigireetur Herman Simm lekitas kapo andmeil Venemaale vähemalt 3294 dokumenti, millest ligi 400 olid NATO ja ELi kohta. Eile EUobserveris avaldatud artiklist selgub esmakordselt, kui palju materjale Herman Simm Venemaale edastas. Osa neist olid klassifitseeritud salajaseks ja konfidentsiaalseks.

TALLINNA
Sadama luubi alla võtmine tekitab ka poliitilist keelepeksu, ütles auditi tegemist juhtinud riigikontrolli peakontrolör Tarmo Olgo.
FOTO: RAUL MEE

Kohus mõistis pistise eest firmale rahalise karistuse

Harju maakohus tunnistas täna pistise andmises süüdi juriidilise isikuna ASi Jupiter Plus ning mõistis firmale rahalise karistuse 3500 eurot ehk sama, mida nõudis riigiprokurör Laura Feldmanis.

Juuni alguses lõpetas maakohus menetluse tehnilise järelevalve ameti (TJA) endise juhtivtöötaja Egon Hirvesoo kriminaalasjas, kuna tema süü ei olnud suur ning tema süüasja menetlemiseks puudus avalik huvi, samas pani maakohus Hirvesoole kohustuse tasuda riigi tuludesse 1500 eurot, kirjutas ERR. Koos Hirvesooga kohtu all oleva ASi Jupiter Plus osas jätkus menetlus tavakorras.

TEHNILISE järelevalve ameti endine juhtivtöötaja Egon Hirvesoo. FOTO: VEIKO TÖKMAN

Uurimismaterjalide järgi võttis Hirvesoo tehnilise järelevalve inspeksiooni peadirektori asetäitjana turujärelevalve alal 2007. aasta juulis lõhkematerjali konteinerhoidla kasutamise- ja käitamisoa väljastamise eest Jupiter Plusilt 12 000 krooni, millest 8000 sai Hirvesoo ja 4000 krooni vahendaja Hasso.

Süüdistuse järgi võttis Hirvesoo tehnilise järelevalve inspeksiooni mäetööde ohutuse osakonna juhatajana 2006. aasta juunis OÜ-lt Fortestar 7347 krooni ja 2008. aasta veebruaris 4240 krooni lõhkematerjaliseaduse alusel pädevustunnistuste väljastamise eest.

ARIPAEV.EE

ESIMESENA EESTIS

SeeMe Mobile – logistikarakendus nutitelefonile.

TRANSPORDI JA TÖÖDE PLANEERIMINE, JÄLGIMINE JA JUHTIMINE

ISO 9001

Tööpäeva kulg visualiseerituna kaardil

Tööülesannete täitmise staatus

Autode ja tööde täpne paiknemine

Tööde operatiivne planeerimine reaajas

Reaajas juhtimine ja side

Töötab ka ilma GPS-seadmeta

Optimaalne marsruut järgmiseks ülesandeks

LAE ALLA

TUTVU

Tootekoolitus TASUTA

PROOVI

1 kuu teenust TASUTA

Tallinnas: 6829 500, Lõotsa 2b
Tartus: 7668 990, Riia 185A

<http://www.seeme.eu>
sales@seeme.eu

TELEKOM

Starmani suurosalus läheb müüki. Ostuhuvi peaks jaguma

BIRJO MUST
birjo.must@aripaev.ee

Hollandi firma Xalto on asunud müüma oma suurosalust telekomifirmas Starman, tehingu väärtus võib küündida 50 miljoni euroni.

Ida-Euroopa firmadele keskenduva Bancroft Private Equity tütarfirma Xalto CDO II B.V omandas enamusosaluse Starmanis septembris 2007, mil ettevõtte aktsiad olid veel noteeritud Tallinna börsil. Äriregistri andmetel kuulub hollandlastele praegu pea 68%-line tükk telekomifirmast.

50

miljonit eurot võib olla 70% osaluse hind Starmanis.

“Xalto kaudu on Starmanisse investeerinud fondid seda teinud finantsinvestoritele tüüpilise viieaastase ajahorisondiga. Viis aastat saab täis selle aasta sügisel ja seetõttu vaatavad nad tõesti ringi võimaliku ostja järele,” kinnitas Asi Starman üks omanikest ja juhatuse esimees Peeter Kern.

Müüki puudutavate küsimustega soovitas Kern pöörduda otse investeerimispanka Rothschild poole. Seda, kas juht ise kavatseb oma 20%-list osalust Starmanis suurendada, ta ütlemata ei soostunud: “Oma osaluse võimalikkude muutust ei tahaks ette kommenteerida.”

Kui Starman 2009. aasta kevadel Tallinna börsilt lahkus, hinnati kogu telekomifirma ülevõtmispakkumishinna alusel 75 miljoni euro väärtuseks. Umbes sama suur võiks olla ettevõtte vää-

tus ka praegusel ajal. See tähendab, et 70%-lise osaluse hind oleks maksimaalselt 50 miljonit eurot.

Tundub, et Starmanis on asunud ümberkorraldusi tegema, sest hiljuti toimus muudatus ka juhtkonnas. Septembri lõpus lahkus Starmanist teenindus- ja müügidirektor Jaano Inno. Tema asemele tuleb vahepeal aasta Bauhof Eesti tegevjuhina töötanud endine Tele2 Eesti juht Toomas Tiivel.

Tele2 juht ei välista ostu. Kõige tõenäolisemalt võiks osaluse ostmisest olla huvitatud satelliitside teenuse pakkuja Viasat AS, mis kuulub üleuroopalise meediagruppi Modern Times Group. Viasati lätlasest juhi Raivo Rostsiga ei õnnestunud Äripäeval eile kontakti saada.

Üheks potentsiaalseks huviliseks võiks olla ka

Eesti Pangal nurjus oluline hange. Kumbki kahest esitatud pakkumisest ei vastanud hanke tingimustele

Eesti Panga rahvusvaheline hange pankadevahelise jaemaksesüsteemi uuendamiseks nurjus, kuna kaks esitatud pakkumist ei vastanud tingimustele.

Keskpank algatas jaemaksesüsteemi ühtse euromaksete piirkonna (Single Euro Payments Area, SEPA) tingimustega kooskõlla viimiseks uue hanke, mis korraldatakse väljakuulutamise-ga läbirääkimiste vormis.

2014. aasta veebruaris jõustuvad Euroopa Liidus ühtsed maksetingimused, et inimesed ja ettevõtted saaksid ühe pangakonto ja maksekaardiga teha euromakseid üle kogu Euroopa. See-

KESKPANGA makse- ja arveldussüsteemide osakonna juhataja Mihkel Nõmmela.

FOTO: ARNO MIKKOR

tõttu peab uuendama Eestis riigisiseseid pankadevahelisi makseid vahendavat Eesti Panga maksesüsteemi ESTA, kus liigub päevas keskmiselt 100 000 makset kokku umbes 125 miljoni euro väärtuses.

Mai lõpus välja kuulutatud uue jaemaksesüsteemi hankele sai Eesti Pank tähtajaks 7. septembril kaks pakkumist. Kuna kumbki pakkuja ei esitanud hanketeates küsitud kõiki kvalifitseerumiseks nõutud dokumente, tunnistas keskpank hanke nurjunuks.

“Pakkumistes oli lisaks vormilistele ka sisulisi puudujääke, millest olulisemaid oli uue

jaemaksesüsteemi mittevastavus hädalukorra seaduse nõuetele,” ütles keskpanka makse- ja arveldussüsteemide osakonna juhataja Mihkel Nõmmela.

Läbirääkimiste vormis. Uues, läbirääkimistega hankes on ettevõtetele aega 30 päeva, et esitada kvalifitseerimiseks nõutud dokumendid. Kvalifitseerimise läbinud ettevõtetele asub Eesti Pank läbirääkimistesse eesmärgiga leida keskpanka tingimustele vastav parim pakkuja.

Nõmmela sõnul valis keskpank uue hanke vormiks läbirääkimised, et suurendada tõenäosust, et pakkumistes on täi-

detud nii hanke vormilised kui ka sisulised nõuded. Lisaks saab läbirääkimistega kiiremini selgeks, kui häid tingimusi on ettevõtteid nõus pakkuma.

Tingimustest tõstis Nõmmela esile arvelduskiirust ja soodsat hinda. Praegu liiguvad jaemaksed pankade vahel kümme korda päevas ning keskpank küsib kommertsbankadelt ühe jaemakse vahendamise eest kolm eurosent.

“Kuigi Eestis tegutsevad kommertsbankad ei pea Eesti Panga jaemaksesüsteemis osalema, on kõikide pankade osalemine Eesti Panga hinnangul Eesti inimeste jaoks parim lahendus. Esi-

teks on ühtne süsteem töökindlam, sest mitu kõrvuti töötavat ja omavahel suhtlevat süsteemi on alati altimad tõrgetele. Teiseks võimaldab see tagada kõikide pankade klientide vahel maksete kiiremat liikumist. Kolmandaks tähendab see soodsamat hinda, sest mida rohkem süsteemis makseid liigub, seda odavamaks süsteemi ülalpidamine muutub. Eesti-suguses väikeriigis on piisava maksete arvu tagamine süsteemi edukuse jaoks ülioluline,” selgitas Nõmmela.

Hankel osalemisest huvitatud ettevõtete arv selgub oktoobri keskpaigas.

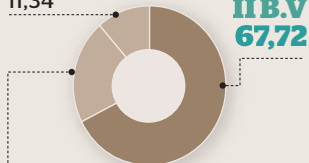
ARIPAEV.EE

Ä Omanikud Lõviosa kuulub Hollandi firmale

osakaal protsentides

OÜ Polar Invest
kaudu Indrek
Kuivallikule

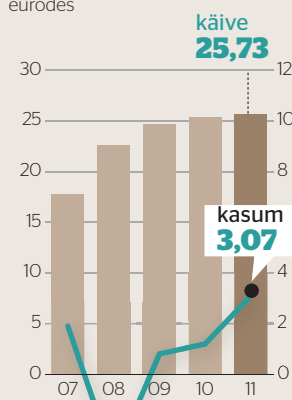

OÜ Com Holding
kaudu Peeter Kernile
20,94

ALLIKAS: STARMAN

Ä Tulemused Starmanil stabiilne käive, kasum kasvab

eurodes

ALLIKAS:
MAJANDUSAAVASTAJA ARUANDED

STARMANI peakontor Tallinnas.

FOTO: RAUL MEE

Tele2 Eesti. Näiteks laiendas mobiilside firma tänavu jaanuaris oma tegevust sellega, et ostis 25 miljoni euro eest Eesti Energia Kõu internetiteenust pakkuva tütarettevõtte Televõrk ASi.

Tele2 Eesti juht Mindaugas Ubartas jäi aga Äripäeva küsimustele vastates napisõnaliseks.

“Ma ei ole sellest veel väga palju kuulnud. Kuulsin, et midagi hakkab toimuma, kuid ei tea midagi konkreetselt. Sellepärast on praegu ka raske kommentaari anda.”

Samas ei välistanud Ubartas huvi osaluse omandamise vastu, vaid vabandas, et vajab analüüsi tegemiseks veidi rohkem aega.

Elion ostuhuviline ei ole. Hiljuti nuti-TV arendamisele keskendunud Elion Ettevõtte AS konkurendi ostmisest huvitatud ei ole. “Lühidalt vastates, võib öelda, et see ei mõjuks konkurentsile ja pike- mas perspektiivis klientidele hästi. Terve konkurents aitab valdkonna arengule igati kaasa,” märkis Elioni juhatuse esimees Arti Ots.

Elion keskendub teisele tehnoloogiale. Otsa sõnul on peamine põhjus selles, et Elion ei kavatse keskenduda kaabeltelevisiooni teenuse arendamisele. “Rajame üle Eesti valguskaablivõrku, sest valguskaablil saab pakkuda tulevikku suunatud interaktiivseid televisiooniteenuseid. See tehnoloogia on tulevikukindel ning seetõttu panustame selle arendamisse,” põhjendas Ots.

Seda, kes võiks olla huvitatud Starmani strateegiliseks investoriks asumisest, Ots öelda ei osanud.

E-tervise arendaja palgati Soome nõunikuks

Aastatel 2007–2011 Eesti E-Tervise Sihtasutust juhtinud arst Madis Tiik töötab alates eilsest Soome innovatsioonifondi SITRA vanemnõunikuna. Tema esimene töö on arendada digitaalseid patsientide infostisteeme, kirjutas ERR.

Eesti sai oma süsteemi vaid umbes 10 miljoni euroga, kuid Soomes arvatakse sellele kuluvat 1,8 miljardit eurot, kirjutas Helsingin Sanomat.

Ajalehe sõnul on Eesti süsteem märgatavalt kiirem kui Soomes kavandatu. Ametnikud kasutavad endiselt väga erinevaid süsteeme, kuid uuenduse-

MADIS TIİK. FOTO: VEIKO TÖKMAN

na loodi standardid, mille järgi süsteemid üksteisega suhtlevad. Leht nimetab uuenduste nurgakiviks Eestis digireseptisüsteemi, mis võeti kasutusele juba 2010. aasta algul.

Madis Tiik juhtis Eesti E-tervise Sihtasutust alates 2007. aasta märtsist 2011. aasta juunini. Pärast lahkumist tunnistas Tiik, et langetas lahkumisotsuse, kuna ministeeriumi poolt oli tunda usaldamatust e-tervise sihtasutuse kohta, vahendas Delfi portaali Med24. “Peamiseks põhjuseks on usaldamatus minu tegemiste suhtes,” rääkis Tiik.

ARIPAEV.EE

REISIMINE ON TEIE ÄRI KASVUKS OLULINE

Meie CWT Estonia's (end Kaleva Travel) teeme juba enam kui 20 aastat tööd selle nimel, et meie ärireisijad jõuaksid optimaalse aja- ja rahakuluga mistahes paika maailmas. Personaalne teenindus, e-lahendused, rahvusvahelise suurkontserni lai partnervõrgustik, lepingulised erihinnad ja paindlikud maksetingimused on vaid mõned eelistest, mis kaasnevad CWT korporatiivkliendistaatusega.

KUTSUME KA TEID CWT ÄRIKLIENDIKS!

Võtke meiega ühendust:

CWT Estonia 640 7773, kliendihaldus@carlsonwagonlit.ee

Liituge CWT ärikliendiks siin:

www.carlsonwagonlit.ee

www.kalevatravel.ee

www.cwtonline.ee

Carlson Wagonlit Travel (CWT) on maailma juhtiv ärireiside, konverentside ja ürituste korraldusele spetsialiseerunud ettevõtte, mis on tegev enam kui 150 riigis. CWT teenindab erineva suurusega ettevõtteid, riigiasutusi ja organisatsioone. CWT professionaalne personal ja liidriroll tehnoloogia valdkonnas aitab klientidel saada parimaid tulemusi reisikulude kokkuvõtte, teenuste kvaliteedi ja turvalisuse osas. CWT eesmärk on pakkuda oma klientidele tippasemel klienditeenindust ja abi kogu reisi vältel. CWT teenused ja tehnilised lahendused hõlmavad neli tegevusvaldkonda: reisijate teenindamine, reisikulude optimeerimine, ohutus ja turvalisus ning konverentsiteenused. Ettevõtte kogumüük 2011 oli 28,0 miljardit USA dollarit.

KAUBAVEOD

Osta kaubale koht lennukis.

Äri kompab veebivõlused

MARILIIS PINN
kaasautor

Kauba saatmine lennukiga on bürokraatlik protsess ja nõuab mitme vahendaja abi. See võib uuest aastast muutuda.

Bürokraatiast hoolimata liigub ka lennukaubandus lihtsama asjaajamise ja paberivaba keskkonna suunas. Prantsusmaa ettevõtte Concorde Aviation eesotsas omaniku ja juhi, 18 aastat lennundusäris tegutsenud Alexander A. Wirthiga plaanib seda muuta kiire ja lihtsalt kasutatava ekspressteenuse loomisega.

Tellimus mitme vahendaja kaudu. Siiani toimib lennukaubanduses keeruline süsteem, kus kaupa saata sooviv klient võtab kõigepealt ühendust veokorraldaja ehk ekspedeerijaga, nagu näiteks Kühne & Nagel, Schenker või Panalpina.

Veokorraldaja omakorda võtab ühendust lennufirma müügiagendiga GSA ja lõpuks peab kauba toimetama lennujaama käitlusagendini. Lennuki maandudes viib kauba kliendini järgmine käitlusagent.

Juhuslik ettevõtte kaupa lennukisse panna ei tohi, dokumendid peab vormistama Rahvusvahelise Lennutranspordi Assotsiatsiooni (IATA) heakskiidu saanud ettevõtte. Süsteem koosneb paljude ettevõtete omavahelisest koordineerimisest ja kuigi klient suhtleb vaid veokorraldajaga, on mängus palju osapooli.

Senist süsteemi vaadates tuligi Alexander A. Wirthil mõte esitada lennukaubavedajatele väljakutse ja luua *online*-süsteem, kus soovijad saaks ise kaubale sobiva koha lennukisse broneerida ja selle teele panna. "Miks peab kõik nii keeruline olema?" küsis Wirth.

Lisaks moodsale veebipõhisele lahendusele tõstab see ka kaubakäitlemise kiirust. Nimelt on tavapärase, et kaup peab lennujaamas olema kaks tundi enne lennuki väljumist, kuid Withi plaani kohaselt pakub uus ekspressteenuse kliendile võimaluse tuua kaup lennujaama vaid 30 minutit enne lennu väljumist.

"Tegemist on *online*-broneerimis- ja maksmis-süsteemiga. Veebibrauseri abiga saab sobivale lennule kauba jaoks ruumi broneerida ja see saadetakse sobivasse kohta. Saada kaup 30 minutit enne lennu lahkumist lennujaama ja on võimalik, et see viiakse adressaadi ukseni," rääkis Wirth uuest süsteemist, mis peaks käivituma uue aasta alguses.

"Loodan, et suured kaubaettevõtted on süsteemist

**ONLINE-SÜS-
TEEMI kasu-
tuselevõtt
tõstaks ka
kauba käitle-
mise kiirust.**

FOTO: JULIA-MARIA
LINNA

Estonian Airi veod

Alates selle aasta 1. augustist osutab Concorde Aviation kaubaveoteenust ka Estonian Airile.

“Concorde Aviation, mis on spetsialiseerunud koostööle regionaalennukitega opereerivate väiksemate lennufirmadega, võimaldab Estonian Airil kaupu vastava suurusega lennukitele paremini sobitada,” ütles Estonian Airi kommersjsuht Rauno Parras.

Ta lisas, et Eestil on hea geograafiline asend, mis soodustab siitkaudu transiiti ida ja lääne vahel. “Lennuki pagasiruumi maksimaalne kasutamine on Estonian Airile oluline lisatulu allikas ja lennufirma on valmis kaupu vastavalt nõudlusele käsitlenema. Estonian Airi koostöö rahvusvaheliste lennufirmadega pakub võimalusi kaupade saatmiseks üle kogu maailma,” märkis Parras.

Concorde Aviation tegutseb Pariisis, Prantsusmaal, ning selle omanik ja tegevjuht on Alexander A. Wirth. Ettevõtte pakub lennuvedudega seotud teenuseid, nagu näiteks kaubaveo juhtimine, kauba käsitlemine, autovedu, ning transport helikopteriga.

Ä Taust Lennukaubandus 2012 III kvartal

KUIGI lennukaubaturg on nõudluse kasvu tõttu stabiliseerunud, on aasta III kvartalis nõudluse kasv pidurdunud ja kütuse hind tõusuteel. Selle taga on Hiina, USA ja Euroopa tarbijate kasvav ebakindlus.

LENNUKAUBANDUSE majandusnäitajad on stabiliseerunud pärast 2010. II kvartali langust, mis kestis eelmise aasta lõpuni. 2012. aasta I kvartalis on näha olnud väikest kasvu. Tõus on väikestel turgudel ja sellest on võitnud ainult kaubavedajad.

KÜTUSE hinnad on kasvanud viimased 19 kuud ja ületavad 120 dollarit barreli eest piiri.

30

minutit enne väljalendu peaks uue laenduse korral lennukauba lennujaama viima.

palju oma lennukeid, vajavad nad tihti ka komertslennukite teenuseid. “Ettevõtete oma lennukid lendavad öösiti ja kui on mõni saadetis, mis on kindlasti vaja samal päeval adressaadini viia, kasutatakse reisilennukite pakutud kaubaveoteenuseid,” selgitas Wirth.

Ekspedeerija: teenusel võib edu olla. Asi Schenker tegevjuht Meelis Arumeel leiab, et teenusel võiks edu olla. “Juba on olemas nii Eestis kui ka mujal maailmas veebikeskkonnad, kus saab autovedusid broneerida. Miks ei võiks sarnast teenust ka lennuvedudele pakkuda,” leidis Arumeel, tuues välja siiski, et lennuvedu pole lihtsamate killast ja seal on nii paberimajanduse kui ka kaubaruumi suurusega seotud nüansse, mis tuleb hoolikalt läbi mõelda.

Keeruline on ka teenuse sissetõtamine ja klientide leidmine. “On loodud mitu eesti- ja välismaist veobörsi, mis pole käima läinud. Kas teenus tööle hakkab, sõltub sellest, kuidas see kliendile, nii veo tellijale kui ka lennufirmale, maha müüakse,” ütles Arumeel.

Logistikettevõtte juht tõi välja, et suund on e-andmevahetuse põhisemaks muutumisel ja ka lennufirmad otsivad usinasti võimalusi paberimajanduse optimeerimiseks. “Kindlasti on veobörs osa sellest trendist,” lisas ta.

”

Juba on olemas nii Eestis kui ka mujal maailmas veebikeskkonnad, kus saab autovedusid broneerida. Miks ei võiks sarnast teenust ka lennuvedudele pakkuda.

ASi Schenker tegevjuht Meelis Arumeel

mist huvitatud. See on kiirem ja seda on lihtsam kasutada,” lisas ta.

Kaubavedaja kasutab reisilennukit. Lennuvedu on kallim kui näiteks kauba saatmine laeva või autoga saatmine. Samas räägib teenuse kasuks kiirus. Wirth selgitas, et tavaliselt saadetakse lennukiga kaupa hädaolukorras, kui on vaja kiiresti mõnes tehase tooteliinis vahetada mõni jupp, mille tõttu tehas muidu seisab, või saata kiiresti allkirjastatud dokumente. Ka filmifestivalid saadavad tihti filme just lennukiga. “Saata saab kõike, mis lennukisse mahub: riideid, toitu jne. Olen isegi ühe Bugatti Veyroni (maailma kiireim ja kallimaid sportautosid – toim) lennukisse pakkinud,” lisas Wirth. Kuigi suured vedajad FedEx, UPS jne kasutavad

Imeline Teadus

6 kuuks TASUTA?

Vaata infot tagakaanelt!

NOVAFOREST

Novaforest OÜ
Betooni 11 D
Tel 513 5468, 511 5778

Veoautode remondi teenused

www.novaforest.ee

TOLL

Enamik kontrollitutest seadusega pahuksis

Augustis tegi maksu- ja tolliamet Eesti piiridel 2485 kontrollimist, neist 1890 puhul avastati seaduserikkumisi. Näiteks 5. augustil avastasid tollitöötajad Narva tollipunktis ligi 12 000 Venemaa maksumärkidega sigaretti. Deklareerimata sigaretid olid peidetud sõiduauto armatuurlaua alla ja kütusepaaki. Paar päeva hiljem kontrollisid tollitöötajad Tallinnas paiknevat osaühingut, kust leiti 160 tarbijapakendit karu sappi sisaldavaid tooteid. Karu sapp kuulub aga rahvusvahelise looma- ja taimeliikidega kauplemise konventsiooni CITES kaitse alla.

Dokumentidega seotud rikkumisi ja mittevastavat kütust avastati kolmel juhul. Erinevaid tubaka- ja alkoholikäitlejaid kontrolliti kokku 20 korral, rikkumisi leiti 15 juhul.

Augustis peeti kinni 420 616 sigaretti ja 23 230 liitrit kütust. Alkoholi peeti kinni absoluutarvestuses 239,6 liitrit. Keeldude ja piirangutega seotud juhtumeid oli 256. Intellekтуaalset omandit rikkuvat kaupa avastati 1976 ühikut. Narkootilisi aineid peeti kinni 5,9 grammi. Maanteedel oli kokku 636 kontrolli, mille ajal avastati kümme rikkumist.

KÜTUS

Uuring: naftahinnad jätkavad tõusmist

Naftaturul jätkub ralli ning hirmud Lähis-Ida rahutuste tõttu ja tarnete katkemise pärast võivad nafta hinda veelgi kasvatada, näitas CNBC nädalane uuring naftaturu kohta.

Kõik kümme küsitatud naftaanalüütikut prognoosivad selleks nädalaks naftahindadele tõusu, sest möödunud nädalal otsustas USA Föderaalreserv alustada uut võlakirjade ostmise programmi. Teiseks mõjutajaks peeti Lähis-Idas toimuvat, mistõttu kutsus Israeli peaminister Benjamin Netanyahu USA-d üles kehtestama ranget “punane joon”, et Iraani tuumaprogrammile vastata sõjalise sekkumisega.

LEMMIKUD

logistikauudised.ee loetumad uudised

Estonian Airi lennukites saab mõne euro eest tühja kõrvalistme. Tühja kõrvalistme tellimise hind algab viiest eurost. Igale lennule eraldatakse piiratud arv istekohti.

Smarten Logistics taastas logistikadirektori ametipositsiooni. Augustist täidab ASi Smarten Logistics logistikadirektori kohustusi senine ladude juhataja Aivo Tamm. Ametikoht oli vaba kevadest alates, sest senine logistikadirektor Marko Loos lahkus Premia Foodsi logistikadirektori ametikohale.

Saaremaa Ralli ajaks tihendatakse laevagraafikuid. Väinamere Liinide teatel lisandub oktoobris Saaremaa Ralli toimimise ajaks Kuivastu-Virtsu liinile neljapäevast pühapäevani kokku 14 reisi.

MAASTIKUTÖSTUKID
KAHVILTÖSTUKID
VIRNASTAJAD
KÄRUD

FORKLIFT.EE

TALLINN
53434946
53040810

JÕHVI
54004436

PÄRNU
5029762

TARTU
5090770
53083083

reklām

aeg, koht	nimetus (kellele)	kursuse temaatika	lektorid	hind	kontaktandmed
-----------	-------------------	-------------------	----------	------	---------------

Alates 10 septembrist, vt www.generum.ee	KEELEÕPE	Eesti, vene, inglise, saksa, itaalia, hispaania, prantsuse, soome, läti ja türgi keele koolitus gruppides, individuaalselt ja firmasiselt. Giidiõppe baaskursus.	Kvalifitseeritud võõrkeeleõpetajad (BA, MA, sh inglise keelt emakeelena rääkiv õpetaja)	60 ak/t tavagrupis 288 €; minigrupis 324 €; individuaaltunnid al 20,40 €; firmasisese koolituse ak/t al 19 € + km. Giidiõppe baaskursus 100 ak/t 360 €. ITIC/ISIC, WTC soodus 5%, kliendisoodustus 10%. Tölketeenuseid vt ka correct.ee	Generum Erakool (koolitusluba 6314HTM) WTCT, Jõe 5, Tallinn, tel 611 6599, 551 4677 info@generum.ee, www.generum.ee Tõlke- ja giiditeenused
--	-----------------	--	---	---	---

REF: 6670105

TÄHETORNI	konverentsisaal,	50	kokkuleppel,	wifi, TV, VHS-/DVD-	dataprojektor,	80+	kokkuleppel,	Asume kesklinnast 9 km kaugusel Nõmmel.
------------------	------------------	----	--------------	---------------------	----------------	-----	--------------	---

HOTELL ***	80 m²,	teeme Sulle sobiva	mängija, CD-mängija,	paljundus,	püskiendisoo-	Väga head parkimisvõimalused, ühistransport
Tähetorni 16, 11625	sisaldab tasuta 9 m²	hinna	ekraan,	toitlustamine,	dustus	bussiga nr 10, 20, looduskauis ümbrus,
Tallinn	lisaruumi;		grafoprojektor,	kohvipausid	koolitus-	meid ümbritsevad terviserajad ja
tel 677 9100 / 110	koolitusruum Sviit, 6		pabertahvel, paberid,		ruumile,	Nõmme seikluspark koos basseinidega.
faks 677 9096	70 m², sisaldab		markerid		koolitusel	Hotellis on à la carte restoran,
tahetorn@neti.ee	tasuta 50				osalejatele	kus saab korraldada ka tähtpäevi, pidustusi ja
www.thotell.ee	19 m² lisaruumi;				majutus	äriõunaid. Hotellis on hubane baar ja saun.
	võimalus kohandada				40% odavam	Küsi kindlasti hinnapakumist!
	väiksemaid (35 m²) 16					Leiame koos Sinuga sobiva lahenduse!
	seminariruum					
	olenevalt soovist ja					
	inimeste arvust					

HOTELL ORU***	Conference,	100	kokkuleppel	dataprojektor,	paljundus, faks,	100	kokkuleppel	tasuta valvega parkla, hea ligipääs
Narva mnt 120b, Tallinn	95 m ²			grafoprojektor,	toitlustamine,			ühiskondliku transpordiga,
tel 603 3302	Oru 1,	50		pabertahvel,	kohvipausid			toitlustamine hubases <i>à la carte</i> restoranis,
faks 601 2600	60 m ²			TV, video, ekraan,				mitmekülgne valik kohvipause,
sales@oruhotel.ee	Oru 2 ,	10		CD-mängija, internet,				võimalik korraldada firmapidusid ja tähtpäevi
www.oruhotel.ee	15 m ²			wifi				

ESTONIA MEDICAL SPA HOTELL A. H. Tammsaare 4a Pärnu tel 447 6905 faks 447 6901 sales@spaestonia.ee www.spaestonia.ee	Rohelise maja seminariruumid			dataprojektor, grafoprojektor, videomakk, televiisor, pabertahvel, interneti püsiühendus, wifi	küsi personaalset pakkumist, soodustused kokkuleppel	Paikneme Pärnu ajaloolises villarajoonis jalutuskäigu (1 km) kaugusel kesklinnast ning kõigest 300 m kaugusel kuulsast Pärnu supelrannast.
	Jakobsoni II korrusel, 80 m²:					
	seminaristiilis	30	19 €/tund,			
	diplomaadistiilis	25	102 €/päev			Tervislik ja maitsev toitude valmistamine restorani <i>buffet</i> -lauas, kohvipauside valik ja grupimenüüd.
	teatristiilis	40				
	Brackmanni klubiruum	15	13 €/tund, 70 €/päev	pabertahvel, televiisor, interneti püsiühendus, wifi		Estonia termide sauna- ja basseinikeskus aurusaunakompleksiga (<i>hamam</i>), <i>senjo</i> -ala koos Jaapani vanni ja soolasaunaga, erinevad basseinid ning Soome saun. Uuringud, konsultatsioonid, protseduurid ja iluhoolitsused.
	IV korrusel, 30 m²					
	Pargi maja seminariruumid: Waldhof, V korrusel 80 m²	40	19 €/tund, 102 €/päev	dataprojektor, grafoprojektor, pabertahvel, televiisor, interneti püsiühendus, wifi		
	Steiner, VI korrusel, 50 m²	35	16 €/tund, 70 €/päev	grafoprojektor, pabertahvel, videomakk, televiisor, interneti püsiühendus		Majutusteenuse tellinud seminarigruppidele konverentsiruumide kasutamine tasuta!

HOTELL DZINGEL	A-saal 45	30	65 €/päev	TV, video, grafoprojek-	toitlustamine	560	kokkuleppel	Hea ligipääs ühistranspordiga, tasuta valveta
Männiku tee 89, Tallinn	B-saal 52	20	65 €/päev	tor, pabertahvel,	gruppidele,			parkla 100 autole ja viiele bussile, kaks sauna,
tel 610 5300	C-saal 200	200	195 €/päev	CD-mängija, wifi	kohvipausid,			tasuta wifi, soodsad kohvipausid ja lõunasöögid,
www.dzingel.ee	D-saal 117	70	125 €/päev		koopiad,			võimalik korraldada firmapidusid ja sünnipäevi.
hotell@dzingel.ee	E-saal 35	20	50 €/päev		video-dataprojektor,			
	F-saal 55	30	65 €/päev		sünkroontõlke-			
	G-saal 70	45	100 €/päev		aparatuur			
	H-saal 22	20	50 €/päev					

WAIDE MOTELL	seminarimaja, 70 m ²	15 €/tund	pabertahvel, markerid,	dataprojektor,	58	kokkuleppel,	Asume Tartu maakonnas Elva linna lähedal.
Käo küla, Rõngu vald	teatristiilis 60		grafoprojektor,	arvuti,		küsi pakkumist,	Pakume majutus-, toitlustus- ja seminariteenuseid.
Tartumaa	klassistiilis 40		wifi, TV, video-, DVD-,	paljundus, printimine,		soodustus osalejate majutusel	Seminarigruppide toitlustuse korraldame peamaja suures saalis <i>buffet</i> -lauas.
tel 730 3606	U-kujulisena 30		CD-mängija,	kohvipausid, toitlustamine, transport			Grupimenüüdest saate valida sobiva.
info@waide.ee	lisaks kaks grupitööruumi, 20 m ² ja 24 m ²	60 €/päev	joogivesi, parkimine				Õhtud saab sisustada ettetellitud matkaga lähiümbruse matkaradadel, ekskursiooniga Hellenurme vesiveskisse või Tõravere observatooriumisse.
www.waide.ee							
	kaminasaal, 110 m ²	90					
	teatristiilis	60					
	klassistiilis	40					
	U-kujulisena						

AS TAASTUSRAVI- KESKUS VIKING Sadama 15, Pärnu tel 443 1495, info@viiking.ee www.viiking.ee	Christina 62	teater 40 seminar 30	16 €/tund, 80 €/päev	TV, VHS/DVD, grafo- projektor, dataprojektor (ainult Victoria saalis), ekraan, paber- ja magnettahvel, markerid, wifi, sülearvuti kasutamine	toitlustamine, kohvipausid, helivõimendus, paljundamine	263	kaks tundi rendisauna tasuta; majutus ja raviteenused 15% letihinnast soodsamalt	Pakume Eestis ainulaadset uuringupaketti "Tervisepass" ja selle laiendatud versiooni "Juhtide tervisepass". NB! Majutuse tellinud seminarirühmadele on saali kasutamine koos tehnikaga tasuta.
	Victoria 108	teater 100 seminar 60	23 €/tund, 119 €/päev					

FRA MARE THALASSO SPA Ranna tee 2, Haapsalu tel 473 4019, 472 4600 faks 472 4601 framare@framare.ee www.framare.ee	seminariruum, 45 m² 25 panoraamisaal, 80 77 m²	19,50 €/tund, 84,50 €/päev	pabertahvel, TV, ekraan, grafoprojektor, videomakk, wifi, paberid, pliatsid	datap projektor, 226 toitlustus, majutus, day-spaa basseini- ja saunapark, spaateenused. Seminaripakett al 47,93 € ühele	Toitlustamine à la carte restoranis, mitmekülgne valik kohvipause, spaateenused, day-spaa – basseini- ja saunapark (infrapuna- soola- ja aurusaun, kaks Soome sauna, sanaarium, mereveebassein, välibassein, lebola), võimlemissaal.
--	--	-------------------------------	--	--	---

OÜ Kliimaseade pakub tööd

MÜÜGIINSENERILE

- ✳️ **Tööülesanded:** kütte-, kliima-, jahutus-, kuivatus- ja niisutusseadmete ning -süsteemide hinnapakkumiste vormistamine, suhtlemine klientidega, objektidel käimine.
- ✳️ **Nõuded:** tehnilised teadmised, müügitöö kogemus, hinnapakkumiste koostamise ja eskiiside joonestamise oskus, väga hea suhtlemis- ja läbirääkimisoskus, kohusetundlikkus, eesti, vene ja inglise keele oskus, B-kategooria autojuhiluba.
- ✳️ **Pakume:** mitmekesist ja huvitavat tööd, konkurentsivõimelist ja tulemustest sõltuvat töötasu, kaasaegseid töötingimusi, koolitust Rootsis.

VENTILATSIOONIOSAKONNA TÖÖDEJUHATAJALE

- ✳️ **Tööülesanded:** ventilatsiooniosakonna tööde koordineerimine objektil, materjalide hankimine, suhtlemine tellijate ja tarnijatega.
- ✳️ **Nõuded:** ventilatsioonitööde tegemise ja koordineerimise kogemus, eesti ja vene keele oskus, B-kategooria autojuhiluba, arvutioskus, iseseisvus, suhtlemisoskus, pingetaluvus, kohusetundlikkus.
- ✳️ **Pakume:** mitmekesist ja huvitavat tööd, konkurentsivõimelist töötasu, kaasaegseid töötingimusi.

KUIVATITE JA NIISUTITE MÜÜGIINSENERILE

- ✳️ **Tööülesanded:** kuivatus- ja niisutusseadmete müük ja tutvustamine, hinnapakkumiste vormistamine, suhtlemine klientidega, objektidel käimine.
- ✳️ **Nõuded:** müügitöö kogemus kuivatite ja/või niisutite valdkonnas, eesti, vene ja inglise keele oskus, väga hea suhtlemis- ja läbirääkimisoskus, kohusetundlikkus.
- ✳️ **Pakume:** mitmekesist ja huvitavat tööd; konkurentsivõimelist ja tulemustest sõltuvat töötasu, koolitust Rootsis, kaasaegseid töötingimusi.

CV palume saata aadressil carita@kliimaseade.ee

Lisainfo: 515 3393, carita@kliimaseade.ee

www.kliimaseade.ee

EESTI
LOOTS

AS Eesti Loots on 2000. aastal asutatud äriühing, mis kuulub 100% Eesti riigile ning mille põhitegevusala on lootsiteenuse osutamine meresõiduohutuse tagamiseks Eesti territoriaalmeres.

ASi Eesti Loots nõukogu kuulutab välja konkursi

juhatuse esimehe ja **juhatuse liikme** leidmiseks.

Kandidaadilt eeldame:

- majandus- või merendusala magistrikraadi (või magistrikraadiga võrdsustatud diplomit);
- vähemalt kolmeaastast äriühingu juhtimise kogemust;
- merendus- ja majanduskeskkonna tundmist;
- eesti, inglise ja vene keele oskust;
- head suhtlemis- ja läbirääkimisoskust.

Kasuks tuleb:

- merenduse õigusaktide tundmine;
- rahvusvahelise merendussuhtluse kogemus;
- hea organiseerimisvõime.

Kandideerimiseks palume saata elulookirjeldus ja motivatsioonikiri ning palgasoovi sisaldav avaldus 8. oktoobriks 2012 ASi Eesti Loots nõukogu esimehe e-posti aadressil kalev.lillo@riigikogu.ee

Äripäev

SUURIM TÖÖKUULUTUSTE LEHT EESTIS
Vakants.ee

Töökuulutused internetis

www.vakants.ee

GLIKMAN
& PARTNERID
BALTIC LEGAL SOLUTIONS

Otsime oma meeskonda

MAJANDUSALASTELE SÜÜTEGUDELE SPETSIALISEERUNUD JURISTI/ADVOKAATI

KOHTUADVOKAATI

ÄRIÕIGUSE JURISTI/ADVOKAATI

(emakeeleks vene keel)

Oled valmis liituma meie meeskonnaga, kui Sul on:

- erialane kõrgharidus
- väga hea eesti keele oskus kõnes ja kirjas, vene ja inglise keele oskus suhtlustasandil (äriõiguse juristi/advokaadi kandidaadi puhul emakeeleks vene keel)
- väga hea suhtlemisoskus ning selge eneseväljendusoskus
- suur pingetaluvus ja kiire otsustusvõime
- teenindusvalmidus ja lahendustele orienteeritus
- iseseisvus ja initsiatiivikus
- koostöövalmidus

Eduka kandideerimise eelduseks on positiivne ellusuhtumine, avatus, kohuse- ja vastutustundlikkus, süsteemsus ja korrektsus, tasakaalukus ja tolerantsus ning kindel soov pidevalt areneda.

Glikman & Partnerid pakub:

- huvitavat ja vastutusrikast tööd
- sõbralikku ja asjatundlikku meeskonda
- konkurentsivõimelist töötasu

Kui leiad, et sobid meie meeskonda, siis saada oma CV ja motivatsioonikiri **hiljemalt 19.10.2012** aadressil estonia@blslawfirm.com

Lisainfo: Anu-Mai Andevei, Anu-Mai.Andevei@ee.blslawfirm.com. Tagame kandideerimise konfidentsiaalsuse.

Fennobed OÜ on Pärnumaal tegutsev toot-

misettevõte, mis asutati 2007. aastal. Ekspor-
dile suunatud ettevõttes toodetakse kõrge-
tasemelise kvaliteediga madratseid ja voodeid, mida turustatakse Euroopa Liidu liikmesrii-
kides ja Šveitsis. Stabiilselt kasvav müügieedu näitab, et ettevõte on suutnud esimeste aas-
tate jooksul välja arendada õiged tooted ning tagada eduks vajaliku kvaliteedi. Suurenenud
nõudluse tulemusena investeeritakse järjepidevalt tootmistehnoloogiasse ja inimestesse, mis
tagab ettevõtte arengu. Olulisel kohal Fennobed OÜ väärtushinnangutes on keskkonnasõb-
ralikkus. Meie ettevõte on usaldusväärne partner nii oma klientidele kui ka hankijatele. Firma
kolmes tehases töötab üle 30 töölise.

FENNOBED®

Seoses ettevõtte jätkuva kasvuga on meie meeskonda oodatud

MÜÜGIJUHT,

kelle peamised tööülesanded on kliendisuhete arendamine ja hoidmine, kvaliteetse
klienditeeninduse tagamine, turul toimuvaga kursis olemine, pakkumiste koostamine,
tellimuste vastuvõtmine, toodete laoseisu jälgimine ning toodete esitlemine.

Kandidaadilt ootame:

- rahvusvahelise müügitöö kogemust
- kõrgharidust
- väga heal tasemel inglise ja eesti keele oskust nii kõnes kui ka kirjas, kasuks tuleb saksa keele oskus
- väga head suhtlemis-, eneseväljendus- ja läbirääkimisoskust
- head pinge- ja stressitaluvust
- kohusetundlikkust, vastutusvõimet ja iseseisvust tööülesannete täitmisel
- valmidust meeskonnatöös
- juhilubade olemasolu

Pakume:

- huvitavat ja mitmekülgset tööd ning eneseteostusvõimalust tublis ja elujõulises firmas
- konkurentsivõimelist töötasu
- välislahetusi ja messikülastusi
- väga toredat meeskonda
- erialast täienduskoolitust
- traditsioonilisi firmaüritusi

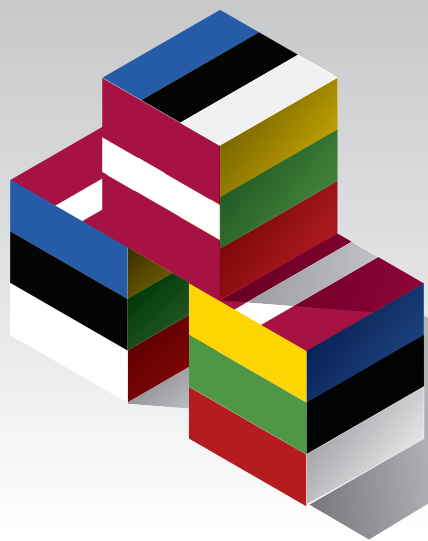
Kontori asukoht: Raba 33, Pärnu

Tööle asumise aeg: niipea kui võimalik

Info: tel 443 9990

Infot meie toodete kohta leiad aadressilt www.fennobed.de

Kandideerimiseks palume saata CV koos motivatsioonikirjaga **hiljemalt 05.10.2012** e-posti aadressil reet@fennobed.ee märgusõnaga "müügijuht" või postiaadressil **Fennobed OÜ, Raba 33, 80010 Pärnu.**

BALTI M&A JA RISKIKAPITALI FOORUM 2012

18. oktoobril 2012

Tallinnas, KUMUs
Ürituse töökeel on inglise keel

Juba kolmandat aastat tulevad kokku Eesti, Läti ja Leedu juhtivad era- ja riskikapitalifondide esindajad, investeerimispankurid, advokaadid ning ettevõtete juhid ja omanikud, et arutada päevakajalisi teemasid Balti M&A (ühinemiste ja ülevõtmiste) turul.

I sessioon: M&A suundumused Euroopas ja Balti riikides

Sessiooni moderaator: SEB Enskilda Balti ettevõtete rahanduse juht **HENRIK IGASTA**

Kohalike investeerimispankade ja nõustajate paneeldiskussioon Baltimaade M&A suundumustest

Redgate Capitali juhatuse liige **AARE TAMMEMÄE**
Porta Finance'i partner **JULIJUS GRIGALIŪNAS**

II sessioon: Era- ja riskikapitaliteemaline õpikoda

Sessiooni ja arutlusringi moderaator: Eesti Riskikapitali Assotsiatsiooni juhatuse esimees ja BaltCapi asutaja **KRISTJAN KALDA**

Peamised väljakutsed erakapitali investeringute tegemisel Balti turul

Litcapitali asutaja ja juhtivpartner **ŠARŪNAS ŠIUGŽDA**
East Capitali esindaja **GERT TIIVAS**
BaltCapi investeerimisdirektor **ASTRA NEIMANE**
Swedbank Investeerimisfondide Läti juht **HARIJS ŠVARCS**

III sessioon: M&A ettevõtjate kogemused

Sessiooni ja arutlusringi moderaator: SORAINENi vanempartner **AKU SORAINEN**

Balti ettevõtete kogemused

Olympic Entertainment Groupi juhatuse liige **MADIS JÄÄGER**

Kuidas kultuurilised erinevused võivad mõjutada läbirääkimisi ja tehingu sõlmimist

Air Maintenance Estonia juht **DAVID RICHARD WILLIAMS**

IV sessioon: Edukate M&A ning riskikapitali tehingute eeldused

Sessiooni moderaator: Redgate Capitali juhatuse liige **VEIKKO MARIPUU**

Tagatiste kasutamine

DLA Piper UK partner **ELIA MONTORIO**

Case Study/ Rahvusvahelise investori nägemus

Citi Venture Capital Internationali partner **ASHWIN ROY**

Mezzanine: alternatiivne viis ülevõtmise finantseerimiseks

Darby Private Equity juht **ARKADIUSZ PODZIEWSKI**

Kava täieneb jooksvalt

Soodushind 160 eurot (km-ga 192 eurot) **kuni 8. oktoobrini**.
Tavahind 200 eurot (km-ga 240 eurot).
Lisainfo ja registreerimine telefonil 667 0304 või seminar@aripaev.ee
Projektijuht Karit Jõgi 5330 8182.
Foorumi koduleht: <http://leht.aripaev.ee/balticforum2012/>

Korraldajad:

Toetajad:

ARENGU- KOMPASS 2012:

uue ajastu organisatsiooni
arendusmeetodid

4. oktoober 2012

Hotell Euroopa, Paadi 5, Tallinn

9.50–10.00 Moderaatori tervitus

Elioni peadirektor **ARTI OTS**

10.00–10.30 Juhist coach'iks. NLP coaching'u õpe USAs

Tippjuht, juhtimiskoolitaja ja sertifitseeritud coach **IVAR LUKK**

10.30–10.50 Coaching'u kogemuslugu Tallinna linnavalitsuse näitel

Tallinna linnavalitsuse linnakantselei personali arendamise osakonna juhataja, ESCÜ liige **ÜLLE LÕHMUS**

10.50–11.10 Coaching'u kogemuslugu Elioni näitel.

Elioni tehnoloogiadirektor **KALEV REILJAN**

11.10–11.30 Kas coaching suretab välja juhtimiskoolitused?

Paneeldiskussioon

11.30–12.00 Kohvipaus

12.00–12.30 Supervision Creates Change

Soome superviisor **TIINA PUNKANEN**

12.30–12.50 Supervisiooni kogemuslugu Tallinna Vaimse Tervise Keskuse näitel

Tallinna Vaimse Tervise Keskuse direktor **TRIIN VANA**

12.50–13.10 Supervisiooni kogemuslugu SA Innove Õppekavakeskus näitel

SA Innove Õppekavakeskus koolitusüksuse juht **MERLE KODU**

13.10–13.30 Kellele? Millal? Mida? Supervisioon vs. coaching

Paneeldiskussioon

13.30–14.30 Lõuna

14.30–16.00 TÖÖTOAD

Kuidas supervisiooni ja coaching'u-protsessis lahendada konflikte dünaamilise skulptuuri meetodil?

Bristol ja Partnerite koolitaja ning sertifitseeritud superviisor ja coach, ISCI asutajaliige ja õppejõud **PIRET BRISTOL**

AASK Consuli sertifitseeritud coach ja superviisor, ISCI asutajaliige ja õppejõud **KAIDI PEETS**

Kuidas kovisioon aitab hoida organisatsiooni vaimset tervist?

Superviisor ja coach, TIP Konsultatsioonide juht ja arenduskonsultant **KARIN LONDON**

Moreno Keskuse psühholoog, koolitaja ja grupiterapeut, Tallinna Psühhodraama Kooli direktor **PILLE ISAT**

Kuidas coaching'us ajaliini loominguliselt kasutada?

Superviisor ja coach **KAUPO SAUE**

Kuidas juhtida inimeste tahet vastutust võtta?

Dictum Koolitus, ISCI asutajaliige ja juhatuse esimees, ESCÜ juhatuse esimees **SIGNE VESSO**

Terve Mina OÜ juhtimiskonsultant, juhtide ja meeskondade arendaja **HAIDE ANTSON**

Kuidas sisekoolitus oleks arengumootor, mitte seljakott personalijuhi seljas?

Superviisor ja coach, ESCÜ liige **KREET AUN**

Superviisor ja coach, ESCÜ liige ja ISCI asutajaliige **SIGRID MELTS**

Mille poolest coaching erineb vestlusest sõbraga?

certified business coach / firework career coach, Fontes PMP juhtivkonsultant **TIJU ALLIKVEE**

certified business coach / firework career coach, Fontes PMP juhtivkonsultant ja partner **PIRET JAMNES**

15.45–16.00 Paus

16.00–16.30 Töötubade grupid ja arutelu

16.30–16.40 Konverentsi lõpetamine

Konverentsi **soodushind** kuni 20.09.2012 registreerudes 199 eurot (+ km), hiljem 249 eurot (+ km). Kahe või enama isiku registreerimisel ühest maksjaettevõttest korraga kehtib soodustus 5%.

Lisainfo ja registreerimine telefonil **667 0020** või

www.seminar.aripaev.ee

Äripäev

2. oktoober

Meriton Grand Conference & SPA Hotel
(Paldiski mnt 4, Tallinn)

KINDLUSTUSE AASTAKONVERENTS

Reet Rattur

09.30–09.50 Registreerimine ja hommikukohv
09.50–10.00

Sissejuhatus. Moderaator Äripäeva raamatupidaja.ee toimetaja **JUULI LAANEMETS**

10.00–10.30

Aastatel 2011–2012 toimunud Eesti kindlustusturu muutused. Kindlustusmaaklerite Liidu tegevjuht **REET RATTUR**

10.30–11.00

Ettevõtja võimalused töötaja kindlustamisel. RSA vastutuskindlustuse riskijuht **ARGO ARGEL**

11.00–12.00

Olulisemad momendid kindlustuslepingu sõlmimisel ja kindlustustingimuste tõlgendamise kohtupraktika. Advokaadibüroo LEXTAL vandeadvokaat **ALAR URM**

12.00–13.00 Lõuna

13.00–14.30

Kindlustusvõtja vaidlused kindlustusandjaga hüvitise vähendamise ning kindlustuslepingu kehtivuse üle. Advokaadibüroo LEXTAL vandeadvokaat **OLAVI-JÜRI LUIK**

14.30–15.00 Kohvipaus

15.00 – 15.30

Ettevõtte eelised tervikkindlustuse sõlmimisel. Seesam Kindlustus arendusdirektor **PRIIT KUUSKME**

15.30 – 16.00

Aruteluring: Millal on ettevõttel mõistlikum kindlustuskaitset mitte osta? Osalejad: Seesam Kindlustus arendusdirektor **PRIIT KUUSKME**, AON Kindlustusmaakler juhatuses esimees **KAIDO KONSAP**, Advokaadibüroo LEXTAL vandeadvokaat **ALAR URM**

16.00 – 16.15 Konverentsi lõpetamine

Kaido Konsap

Äripäev
LEXTAL
TALLINN-RIGA-VILNIUS
Meriton Hotels

Konverentsi hind kuni 23.09.2012 179 eurot (km-ga 214,80 eurot).
Hind alates 24.09.- 01.10.2012 229 eurot (km-ga 274,80 eurot).
Registreerides korraga ühest maksjaettevõttest kaks või enam osalejat
kehtib lisasoodustus 5%. Lisainfo ja registreerimine telefonil 667 0106
või juuli.laanemets@aripaev.ee **www.seminar.aripaev.ee**

Majanduskonverents

Äriplaan 2013

toimub 26. septembril 2012 Nokia kontserdimajas

**Mõjuvõimsad, autoriteetsed ja aktiivsed
Eesti ettevõtjad räägivad
oma ootustest ja hirmudest
2013. aasta eelarve koostamisel**

Konverentsil esinevad:

Eesti Panga president **ARDO HANSSON**
Suurettevõtja **TIIT VÄHI**
Tippadvokaat ja ettevõtja **AKU SORAINEN**
Suurinvestor **JÜRI KÄO**
Kaupmees **JÜRI ROSS**
Ehitusettevõtja **AIVAR TUULBERG**
Transpordiettevõtja **HUGO OSULA**
PricewaterhouseCoopersi partner **AGO VILU**
Statoil Fuel ja Retail Eesti juht **KAI REALO**
Danske Bank Eesti juht **AIVAR REHE**
OEG suuromanik **ARMIN KARU**
Suurettevõtja **URMAS SÖÖRUMAA**
Suurettevõtja **JÜRI VIPS**
Suurettevõtja **HILLAR TEDER**
Eleringi juht **TAAVI VESKIMÄGI**
Toiduainetööstur **ALEXANDER MUSAROV**
KPMG Balticu partner **ANDRIS JEGERS**
Nordea Bank Eesti juht **VAHUR KRAFT**
Konverentsi juhivad:
Äripäeva peatoimetaja **MEELIS MANDEL**
ja peadirektor **IGOR RÕTOV**

Korraldaja: **Äripäev**

Konverentsi hind 439 eurot (km-ga 526,8 eurot).
Registreerimine veebis www.konverents.aripaev.ee
või 6670 0411 või seminarid@aripaev.ee
Konverentsi projektijuht: Anne-Ly Raudhein, tel 667 0107
Konverentsi programmijuht: Äripäeva arendusdirektor Mari Kõlli, tel 508 9810

www.konverents.aripaev.ee

Toetajad:

ÄRILAUSE

”Hugo Osula: Suur rahvusvaheline ärielu - ega see mingi meelakkumine küll pole.

Mootor Grupi omanik leiab kolme lapse isana, et lapsed ei pea tingimata elama ja äri ajama nii, nagu tema seda on teinud. Aga kui nad peavad seda huvitavaks, siis ega ta keela ka.

ÜKS KÜSIMUS

Eesti Arstide Liit ja Eesti Tervishoiutöötajate Kutseliit teatasid eile, et 1. oktoobril algab tervishoiuvaldkonna töötajate streik. Kas toetate arstide streiki?

TARMO KRIIS
töandjate keskkliidu juht

Ei toeta! See on poliitiline aktsioon haigekassa nõukogu ja sotsiaalministri survestamiseks, mitte klassikaline töötüli tööandja ja töövõtja vahel. Tervishoiusüsteem vajab struktuurset reformi, et seal saaks tekkida kaasaegne sotsiaalne dialoog.

OLLE HORM
Atria Balticu tegevdirektor

Jah ja ei. Kui tömmata paralleele äriettevõttega, siis on suhteliselt võimatu tõsta palka ühel tegevusel ja teistel mitte. Ehk siis – kui arstidel tõstetakse, siis tuleb õpetajatel tõsta; kui õpetajatel tõstetakse, siis tuleb tõsta...; kui politseinikel tõstetakse, siis tuleb tõsta palka riigiametnikel. See on kahe otsaga küsimus. Inimesena ma toetan arstide palgatõusu. Kui olen ükskord vana ja haige, siis tahaks, et keegi mind raviks. Teisest küljest – kui riik peaks ette võtma massiivse palgatõusu, siis varsti oleme nagu Kreeka...

RAIDO RAAMAT
OU Media House juht

Inimesena pean streiki väga äärmuslikuks meetodiks ja eeldan osapoolte kokkulepet igas vaidlus- ja tüliküsimuses. Samas arste on Eestis palju, kui nad suudavad end ühise rindena organiseerida, siis inimesena arvan, et on põhjust selline äärmuslik meetod nagu streik ette võtta.

LUGEJA ARVAB

”Mina ei taha meie valitsuse vigu kinni maksta kaudsete maksude näol. Samal ajal, kui rahvas kasinuse eest võõrsile kolib, peaks härra Kasin vaatama, millest ta makse saab, kui tööealine/-võimeline rahvas on Soomes, Rootsis jne.

Kommentaari artiklile ”Ligi: keegi ei taha teiste vigu kinni maksta”

LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon: (372) 667 0195,
(372) 667 0222,
faks: (372) 667 0265,
(372) 667 0165
Trükk AS Kroonpress
Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111,
faks: (372) 667 0265
Korrespondent Tartus
Väinu Rozental,
vainu.rozentala@aripaev.ee
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105,
faks: (372) 667 0200
Seminarid, käsiraamatud, Raamatuklubi ja infolehed:
tel: (372) 667 0207,

faks: (372) 667 0290
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099,
faks: (372) 667 0300
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine
Annull Äripäeva paberlehe tellija saab lugeda Eesti parimat majanduslehte digiversiooni **Internetis, iPadis ja nutitelefonis.**
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetust kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võtte pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Tervishoid vajab stabiilsust

Kui eurotsooni kriis ähvardab vahetult maksumaksja taskut, siis tervishoiukriisi mõjud avalduvad hiilivalt nagu kroonilise haigusele omane. Tervishoiutöötajate kannatus on viinud katkemise äärele valitsuse soovimatus muudatusi ette võtta.

OECD andmetel on Eestis Euroopa kõige efektiivsem ja kulutõhusam arstiabi. Paljudele meeldib uskuda, et see on üks osa Eesti eduloost. Tegelikult on karmim: tervishoiu kogukulud ühe inimese kohta (2006) olid Rootsis 3179, Soomes 2586 ja Eestis 503 eurot. Tervishoiukulude osakaal SKPst oli Eestis 2010. a 6,3 %, Euroopa riikides keskmiselt aga 8–9 %. Piltlikult väljendudes antakse raha deltaplaani ostmiseks, aga vastu tahetakse saada Boeingut. Kõigest hoolimata on Eesti arstid on kaasmaalastele heatasemelise arstiabi andmisega seni hakkama saanud, kuid aina kasvav töökoormus ja paigaltammuv palgataase ärgitab üha sagedamini otsima tööd Euroopa ühendatud tööturu jõukamates piirkondades.

Üks arst teeb 1,4 arsti töö. Tervise Arengu Instituudi 2011. aasta palgauuringu andmetel oli arsti keskmine kuupalk 1704 eurot. Näidates näpuga arstide kõrgele keskmisele palgale, jäetakse rääkimata, et selle sisse on arvestatud ka kõik lisatasud öösel, riigipühadel ja üle normtööaja töötamise eest. Samuti ka tasu ületundidena tehtud valvete eest, mida üheski tööajagraafikus kirjas ei ole, sest seadusega lubatud maksimaalsed tunnid läheksid lõhki. Keegi ei tea, mitu tundi selle keskmise saamiseks tegelikult töötati. Haiglajuhtide arvestuse kohaselt teevad arstid keskmise kuutasu väljateenimiseks ära 1,4 arsti töö. Palgauuringust võib leida veelgi trikke – näiteks koguti andmeid märtsis, kus oli 184 töötundi aasta keskmise 168 asemel.

Tervishoiutöötajate palga alammäärad kehtivad 2008. aastast: arstidel on see 7,16, õdedel 3,83 ja hooldajatel 2,11 eurot tunnis, mis teeb netopalgaks vastavalt arstidel 950, õdedel 524 ja hooldajatel 302 eurot. Kindlasti leidub arste, kes teenivad tunduvalt rohkem, kuid suur enamik pole kunagi miinimumist oluliselt kõrgemat tasu saanud.

On kostnud etteheiteid, et aplad arstid üritavad upitada oma töötasud Soome tasemele. Soomes oli eelmisel aastal arsti keskmine kuupalk normtööajaga töötades 6056 eurot, eriarstil haiglas 5419 ja tervisekeskuses 6387 eurot, residentidil 3600 eurot. Praegu on palgavahed lähema te naabritega 4–6kordsed. Arstide liidu taotlus

INDREK ORO
onkoloog

”Arstide hulk väheneb ka siis, kui keegi välismaale ei lähe.

on sõlmida palgaläbirääkimistel vähemalt kolmeaastane leping, suurendades miinimumtunnitaset kõigepealt 8,6 euron, mis enam-vähem taastaks 2008 palga ostujõu, ja alles kolme aasta-ga ulatuks meie palgatase umbes kolmandikuni Soome omast.

Mis on lubatud Jupiterile, pole lubatud härjale.

Rahandusminister Jürgen Ligi ettepanekul tõsteti haigekassa uue juhi Tanel Rossi palka enne, kui mees jõudis päevagi töötada, 14% ehk 500 euro võrra (3500-lt 4000-le). Ministrite palk tõuseb uuest aastast umbes 900 eurot, seega saab sotsiaalminister Hanno Pevkur enam-vähem niipalju lisaks, kui arst-residendile terves kuus maksatakse. Riigifirma Eesti Energia juhatuse esimehe Sandor Liive 2000eurost palgatõusu põhjendati väitega, et juhatuse liikmete palgad on ajale jalg jäänud ega vasta turutingimustele. Paraku ei vasta turutingimustele ammugi enam ka arstide palgad, sest nende teadmised ja oskused on konkurentsivõimelised kogu maailmas.

Terviseameti andmetel võttis aastal 2010 oma paberid välja 136 ja möödunud aastal 141 arsti. Residentuurilõpetajaid oli vastavalt 81 ja 98. Kui veel arvestada, et mõlemal aastal jõudis pensioniikka 114 arsti, siis saame tulemiks (eeldusel, et mindi ka pensionile) vastavalt -169 ja -157. On ilmne, et arstide hulk väheneb ka siis, kui keegi välismaale ei lähe ja lahkujate asemele kedagi ei tule.

Jürgen Ligi lausus 5. septembri ”Foorumi” saatel, et palju kallim on euroala kriisi läbi teha kui osaleda selle ärahoidmises. Kas pole samamoodi tervishoiusüsteemiga – palju kallim on likvideerida praeguse kriisi tagajärgi kui panustada selle ärahoidmisse? Rahandusminister lubas, et liitumine ESMiga tähendab vaid reservide väljalae-namist. Kui arvestada, et haigekassal on reserve kokku enam kui 63 miljoni jagu, siis selgitab see hiljutiste piinlikkust tekitanud haigekassa juhi valimiste tagamaid, kus valitsuse eesmärgi saavutamiseks vahetati välja osa haigekassa nõukogu liikmeid. Arstide liit on palgatõusu ühe võimaliku katteallikana viidanud haigekassa jaotamata kasumile (mitte reservidele!), mis on tekkinud eelarvesse kogutud ravikindlustusmaksust, mida ei ole raviks ega haigus- ja ravimihüvitisteks ära kulutatud. 2011. aasta lõpu seisuga oli jaotamata kasum 162,5 miljonit eurot.

Ja nii seisamegi valiku ees, kas investeerida need miljonid omamaisesse tervishoidu või õlitada nendega üsna krigiseva euromehhanismi hammasrattaid.

REPLIIK

Ettevõtja, ära häbene oma saavutusi!

Kui Eesti ettevõtja teeb midagi tõeliselt huvitavat või midagi, mis on vähe teistmoodi või lihtsalt edukas, kas ta läheb sellest teistele kuulutama? Ei, kindlasti mitte. Ja aida ku jumal, et ükski ajakirjanik või konkurent ei helistaks ja sel teemal midagi ei küsiks.

Kui keegi midagi saavutab, siis on tavaline reaktsioon: ”Oh, mis nüüd mina!” Või: ”Aga tema on ju tegelikult palju parem!” Või: ”Oi, ma ei taha sellest rääkida!”

Millest on tulnud selline võltshäbelikkus? Kui meie

KAISA GABRAL
ajakirjanik

”Mida rohkem ettevõtjad ennast avavad, seda rohkem innustavad nad teisi.

sportlane võidab medali, siis aplodeerib ju kogu rahvas ja noogutab uhkelt. Kui Eurovisioonilt tuuakse võit koju, siis pakatavad kõik uhkusest, pat-sutavad õlale ja lausuvad: ”Küll me oleme tublid!” Kas oleme tõesti vaid karjarahvas, kes suudab koos palju teha ja õelda, kuid omapäi saavutates hoitakse pigem varju?

Ettevõtjad võiksid oma saavutustest ja kogemustest avatumalt kõneleda. Pole ju ettevõtjale midagi inspireerivamat kui lugeda kolleegi põnevatest

seiklustest ja tegudest kaugel maal, olgu selleks siis Aafrika või Portugal. Kas pole tore olla kellegi jaoks inspiratsiooniks?

Mida rohkem ettevõtjad ennast avavad ja oma saavutustest räägivad, seda rohkem innustavad nad teisi. Ma ei pea siinkohal silmas kiitlemist, mis avaldab vastupidist mõju, pigem ikka asjakohast arutelu. Teades rohkem oma kolleegide tegev-mistest, võib tekkida palju rohkem uusi võimalusi koostöök-s Eestis ja laias maailmas, et midagi veel suuremat ja põnevamat korda saata.

RIIGIKONTROLL: TALLINNA SADAM EIRAS SEADUST JA LARISTAS. Tallinna Sadam tegi Muuga konteineriterminali ehitamisel 2,42 miljoni euro väärtuses põhjendamatud ja välditavaid kulutusi, seisab riigikontrolli auditis.

TASKILA: KUHULENDAB EESTI JA EUROOPA? Estonian Airi juht Tero Taskila kirjutab lennunduse olukorrast.

TOOL ON MÜÜNUD KA SILVANO AKTSIAID. Lisaks Arco Vara aktsiatele on ettevõtja Toomas Tool müünud augusti lõpus ja septembri alguses 20 000 euro eest Silvano FG aktsiaid.

LHV HAKKAB PAKKUMA AUTOLIISINGUT. LHV Pank siseneb liisinguturule, hakates pakkuma sõiduki liisingut eraisikutele ja ettevõtetele.

KOMMENTAAR

Peast põrunud, kes **usub** 70protsendiseid allahindlusi?

Tahtsin toole osta. Leidsingi sellised, mis meeldisid, ja hind meeldis ka. Ainult et mul oli nelja tarvis, poes aga oli parasjagu müügil ainult kaks.

Tegin poemehega juttu, et tegelikult oleks mul nelja tooli vaja. Tema ütles, et tellib kaks tükki juurde, ainult et need on teise hinnaga: 25 protsenti kallimad. Seepeale panin mina ette hinnas kokkuleppele jõuda, st küsisin hinnaalandust.

Õiged hinnad. See ei meeldinud poemehele. Mul on kõrini inimestest, kes tahavad hinnaalandust, mitte mööblit, teatas ta. Mul siin on õiged hinnad. Mina ei lollita inimesi 70protsendiste hinnaalandustega, mul on siis paha tunne. Ma ei taha kliente petta. Asi maksab niipalju, nagu ta maksab.

Jäin mõttesse. Kellel siis õigupoolest peab poes esmajoonel hea tunne olema, müüjal või ostjal? Kas klient ikka usub ja hindab neid teie õigeid hindu või jookseb pigem konkurendi juurde, küsisin. Kelle tunde peale peaksite esmajoonel mõtlema, kui soovite, et äri edeneks?

Teadlikum tarbija annab en-

VILJA KIISLER
arvamustoimetaja

”**Ostja poolelt vaadates pole midagi loomulikumat kui soov toode võimalikult odavalt kätte saada.**

dale niikuinii aru, et allahindlus on eelkõige turundusrikk, mille peamine eesmärk on ikkagi käibe ja kasumi suurendamine, mitte armastus klienti vastu, kellele tahaks lihtsalt niisama heast südamest midagi kinkida. Kaubanduspinnal vabastamine seisma jäänud kaubast muidugi ka. Aga üldiselt ei tähenda ka 70protsendine allahindlus enamasti seda, et kaupmees kasumist ilma jääb. See võib olla pisike, aga seda, et kaubandusvõrgus midagi nn omahinnaga pakutakse, on naiivne eeldada. See oleks ka kauplemise idee vastu. Võiks

isegi öelda: ärilises mõttes ebaeetiline. Kui tasuta jagatakse, siis ei nimetata seda äritegevuseks, vaid kuidagi teisiti.

Ostame tunnet. Ostja, tarbija poolelt vaadates pole aga midagi loomulikumat kui soov vajalik toode/teenus võimalikult odavalt kätte saada. Ostjat ei huvita, kui palju maksis toote kohaletoomine teisest maailma otsast või kui palju tuleb poepidajal kaubanduspinnal eest renti maksta.

Nii et tarbijate suuremale osale allahindlused ikkagi meeldivad. Seda isegi juhul, kui ostja asja turundusliku poole läbi näeb ja rahvamassid soodumüügipäevadel talle närvidele käivad. Isegi need tarbijad, kes teavad, et “soodukatega” tihti peale petta saab, armastavad allahindlusi. Sest päriselt ostame ju tunnet. Tunnet, mida annab omandatud asi, ja tunnet, mida annab teadmine, et see on saadud soodsamalt. Selle nimel oleme nõus end ka natukene petta laskma. Kui palju just, sõltub konkreetse tarbija teadlikkusest.

Toolid jäid sealt poest ostmata. Sain mujalt odavamalt.

KOMMENTAAR

Energiahinna **tõus** hukutab köögiviljakasvatuse

Energiahinna tõus on köögivilja kasvatamise küttega kasvahooneates väga raskeks muutnud.

AS Sagro on köögivilja kasvuhoones kasvatanud 20 aastat, viimased kaks-kolm aastat on olnud keerulised. Normaalsel aastatel ulatus tomatitoodang üle 600 tonni aastas ja sellest ei jätkunud kõigile kaubakettidele. Nüüd oleme vähendanud aasta toodangut 400 tonnini. Kasvuhoonekurgid kasvatamise rentaablus on natuke parem, kuid tänaseks on ka kurki toota ebaoststarbekas.

Müügihind jäi samaks. Taimekasvatuses on tootmisperiood pikk ja oktoobris-novembris on raske tootmist planeerida, kui pole teada, mis on energia hinnad näiteks märtsis-aprillis. Tänavu juhtus koguni nii, et gaasi hind tõusis läinud aastaga võrreldes märtsis vastavalt 42 ja aprillis 44%. Müügihinnad jäid aga eelmise aasta tasemele. Kuid probleemil on ka teine külg.

KALLE REITER
AS Sagro juhatuse esimees

”**Kodumaise köögivilja kadumine turult tõstab kohe imporditud köögivilja hinda.**

ELis kehtib ühtne põllumajanduspoliitika. Toetatakse põllumajandustootmist, et hoida toidu hindu madalal. Aiandust aga ei toetata: hinnad kujunevad vabaturuhindadena. Reaalsed hinnad aga pärssivad tootmist, tarbija ei ole võimeline selle hinnaga ostma ja kalline mine viib selle tootegruppi toidukorvist välja. Sellepärast ongi paljud riigid hakanud kaudselt tootjaid toetama. On tekkinud ebavõrdne konkurents

ja moonutatud hinnad. Näiteks Lõuna-Soomes makstakse kasvahoone m² kohta toetust 11 eurot, meil kujuneb tänavu kahjum umbes viis eurot ruutmeetri kohta. Läti kehtestas maksusoodustused kasvuhoonetootjatele just küttesehinna olulise tõusu pärast. Kaudseid toetusi on ka teistel riikidel.

EL ei aita. Meie riik on nii väike, sellepärast tunnetame valu kohti kiiremini, meid mõjutab energia kallinemine kõige otsesemalt. ELi regulatsioonid mõjuvad aga väga pika aja jooksul. Kui sealt üldse lahendusi loota, võtab see kaua aega.

Aiandusliit on välja pakkunud partnerlust riigiga ning teinud ettepaneku analüüsida, kas vajame kodumaist katmik-köögivilja. Kas tänased neli-viis tootjat, kes on veel olnud jätkusuutlikud tootjad ja varustanud kaubakette kodumaise tootega, saavad jätkata? Elu on näidanud, et kodumaise köögivilja kadumine turult tõstab kohe imporditud köögivilja hinda.

Äriteenused

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

reklaam

ÄRIPÄEVA KOOLITUSKESKUS

korraldab 26.09, 24.10 ja 21.11 koolituse:

AKTIIVSE TELEFONIMÜÜGI TREENING

Koolitaja on
LEENA KIVISILD

Koolituse hind on 399 eurot (+ km).
Info ja registreerimine telefonil **667 0100**,
elektronposti aadressil koolituskeskus@aripaev.ee
või koduleheküljel koolitus.aripaev.ee.

Pealinn
PESUMAJA

www.pealinnapesumaja.ee, + 372 5696 6066
Männiku tee 96G, Tallinn, E-R avatud 10.00-19.00

VÕLGLASED SOOMES?

Kiirhagiavalduste esitamine tasumata arvete alusel. Nõustamine eesti keeles.

Mauren OÜ Seppo Maunula
info tel 55 64 64 74, seppo@mauren.ee

SUUR KATLAVALIK

UUED MUDELID HEAD HINNAD
kojutoomine TASUTA

ostakatel.EE

HULGILADU
TEHNIKA 10, VIIRATS, VILJANDI TEL 52 67 072

ÄRIPÄEVA SEMINAR

25. septembril
Radisson Hotel Olümpias

OUTLOOK BCM tasuta kliendihaldus- programmi võimalused

10.00

11.00

EDUNET

14.00

15.00

16.00

Äripäeva lemmiklektor, Edunet juht ja koolitaja **KRISTJAN SAKK** toob Teieni info tasuta kliendihalduse võimalustest!

BCM aitab korraldada ettevõtte ärikontakte, hallata müüki ja turundustegevusi, koostada aruandeid ning aidab äritegevust vaadata värskema pilguga. Kliendihalduritel ja klientidega tegelevatel töötajatel on parem ülevaade, millist suhtlust on klientidega peetud, millised tegevused on läinud projektideks, millised müügid on võidetud, kaotatud.

BCM talletab kogu kliendiga seotud tegevused, kampaaniad ja annab aruandeid klientide, müükide, projektide, turundustegevuste kohta ja kõike seda tasuta, kui on olemas Outlook 2007 või 2010.

Äripäev

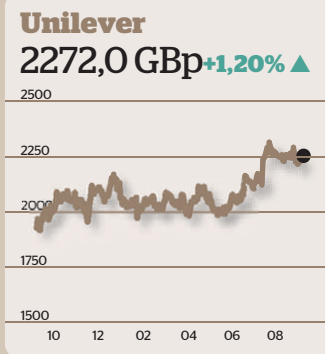

Seminari **soodushind** kuni 21.09.2012 registreerudes 169 eurot (+km). Hiljem registreerujatele 199 eurot (+km). Kahe või enama inimese osalemisel ühest maksjaettevõttest kehtib hindadele soodustus 5%. Lisainfo ja registreerimine telefonil **667 0020** või www.seminar.aripaev.ee

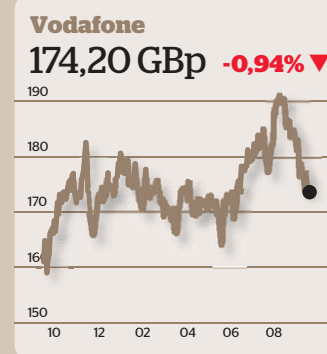

TÕUSJA

Londoni börsi suurimaid tõusjaid oli UBSilt ostusootuse saanud Unilever.

LANGEJA

Võimalik provisjoni viis Vodafone'i Londoni üheks suurimaks langejaks.

ÄRIPÄEV 18. september 2012

toimetaja Fredy-Edwin Esse, tel 667 0171, e-post fredy-edwin.esse@aripaev.ee

TÜLI

Hiinas kasvab Jaapani viha.

Väikesed saared tõid tüli majja

ROMET KREEK
romet.kreek@aripaev.ee

Hiina ja Jaapani vahel on puhkenud tüli väikeste saarekeste pärast, mida nii Hiina Rahvavabariik, Jaapan kui ka Taiwan peavad enda omandiks. Protest pälvis Hiinas märatsemiste ja demonstratsioonidega, mis viis Jaapani-vastaste meeleoludeni ja üleskutseteni boikoteerida Jaapani kaupu. Jaapani valitsus palus tagada Hiinal oma kodanike julgeolek Hiinas. Jaapani ettevõtteid peatavad tootmist Hiinas, millel võib olla mõju autotööstusele, tarbeelektronika tootmisele ja ekspordile. Hiina flirtimine natsionalismi õhutamiseks võib viia rahvamassid kontrolli alt välja.

Paljud Hiina autodiilerid, kes müüvad Jaapani autosid, sulgesid oma esindused, kuna nädalavahetusel rünnati mõningaid müügikohti ja süüdati neid põlema. Lisaks üleskutsetele boikoteerida Jaapani kaupu ei julge enam enamik hiinlasi osta Jaapani autosid – nädalavahetusel keerati neid üksjagu külili ning peksti sisse küljekaad. Honda Civic keerati küljele Shanghais autoesinduse ees, kus jagati inimestele nimekirju Jaapani brändidest, mida boikoteerida. Toyota Motori esinduskauplus süüdati, sama tehti Panasonicu tehasega.

"Loodusõnnetuste tagajärge saab kiiresti parandada, kuid vabanemine vaenulikkusest Jaapani autode vastu võtab kauem aega," ütles Hiina autodiilerite assotsiatsiooni asepeasekretär Luo Lei Bloombergile. "Olen töötanud liidus kümme aastat, kuid selliseid Jaapani autodiilerite kannatusi ei ole ma kunagi näinud."

Konflikti aastapäev. "Mida kauem Hiina ja Jaapani vaheline konflikt kestab, seda enam levib vaenulikkus Jaapani vastu tavatarbijateni," ütles Ipsose autoanalüüsi juht Klaus Paur. "Sellises poliitiliselt tundlikus olukorras vähendavad Jaapani autotootjad reklaamikulusid ning kommunikatsiooni, mis vähendab oluliselt nende brändide tuntust ja jätab turgu konkurentidele."

Guangzhou Automobile Grupi, mis on Toyota ja Honda ühisettevõtte, aktsia hind langes eile 4,6 protsenti, 5,46 Hongkongi dollarile. See oli aktsiale enam kui nelja kuu suurim päevane kukumine. Dongfeng Motor Grupi, kes on Nissani ja Honda Hiina partner, aktsia hind langes 6,7 protsenti, 9,65 Hongkongi dollarile.

Täna, 18. septembril on Mukdeni ehk Mandžuuria intsidendi 81. aastapäev, mis oli ettekäändeks järgmisel päeval alanud Jaapani vägede sisestungile Kirde-Hiina 1931. aastal. Nädalavahetusel näitas Hiina televisioon kaadreid katusele keeratud ja segipekstud akendega Jaapani au-

JUSCO
kaubamaja Qingdao's, Kirde-Hiina Shandongi provintsis 15. septembri laamendamise järel, kus vägivaldseks muutnud protestijad asusid märatsema.

FOTO: AFP/
SCANPIX

todest Hiina linnade tänavatel. Qingdao linnas pandi Toyota esinduskauplus põlema. Lisaks näitas Hiina televisioon kaadreid laevastiku õppustest piirkonnas, kus anti raketilööke. Tänavatel karjuti. "Maha Jaapani kuradid, boikoteerige Jaapani kaupu, andke tagasi Diaoyu."

Nii nimetatavad hiinlased vaidlusaluseid inimasustuse saari, mida Jaapanis tuntakse Senkaku nime all. Saared pakuvad strateegilist huvi, kuna sealt lähedalt möödub mereliiklus, piirkonnas võib olla ka maavarasid. Lisaks on piirkond kalarikas. Tüli eskaleerus, kuna Jaapani valitsus kiitis 11. septembril heaks vaidlusaluste saarte ostu ühe Jaapani perekonna käest 2,05 miljardi jeeni eest. Hiina teatas, et nad ei aktsepteeri seda tehingut ja saatis sõjalaevad saarte juurde. USA kaitseminister Leon Panetta teatas eile Tokios visiidi olles, et Hiina ja Jaapan peavad vaidlused lahendama rahumeelselt. USA teatas, et nemad ei vali vaidluses poolt. USA-l on Jaapaniga kaitseleping, mille alla peaks kuuluma ka vaidlusalused saared.

Jaapan soovitas reedel koristada Hiinal ära oma sõjalaevad saarte juurest, mida viimane ka tegi.

"Ma ei usu, et Hiina tahab parteikongressi eel olukorda hullemaks muuta," ütles Jaapani sõjaväes kindralmajori aukraadi välja teeninud pensionär Ikuro Kayahara. "Kui inimestes äratatakse ellu natsionalism, siis võib see muutuda millekski, mida isegi Hiina diktaatorid ei suuda kontrollida." Jaapani konsulaat Shanghais andis turva-

hoiatuse Hiinas olevatele jaapanlastele, kuna Jaapani kodanikele on tungitud kallale.

Väljavaade. "Hiina valitsus peab olema ülimalt ettevaatlik," ütles Singapuris tegutseva Ida-Aasia instituudi direktor Zheng Yongnian. "Ühel päeval protesteerivad nad Jaapani vastu, kuid järgmisel päeval võivad nad pöörduda Hiina valitsuse vastu." "See on järjekordne löök maailma majandusele," kommenteeris Morgan Stanley endine Aasia juhtivanalüütik Andy Xie Bloombergile Hiina-Jaapani kasvanud pingetest. "Hiinale võib see tähendada vähem otseinvesteeringuid, kuid Jaapanile on see hullem, kuna seal on üks ereda- maid edulugusid majanduses autotööstus."

Jaapani ettevõtteid sulgesid ajutiselt kontorihoonete ja tehaste ukseid Hiinas, mis võib viia tarnekatkestusteni. Puudutatud võivad olla nii autod, autode varuosad, kaamerad kui ka tarbeelektronika. Pikaajaliselt võib see tähendada halvamaid suhteid Aasia kahe suure majanduse vahel ning Jaapani ettevõtete strateegiliste plaanide muutuseid, mis võib viia Hiinas asuvate tehaste ümberpaigutamisele piirkonna teistesse riikidesse.

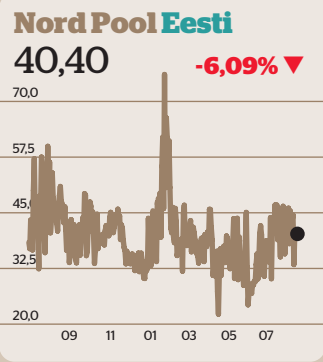
Hiina on viimasel ajal üles kiskumas territoriaalseid vaidlusi. Vaidlus Lõuna-Hiina meres asuvate Spartly saarte ja territoriaalvete pärast on samuti hoos – neile pretendeerivad Hiina, Taiwan, Vietnam, Filipiinid, Brunei ja Malaisia.

Tuntud Aasia investor Marc Faber on aastaid väljendanud oma muret, et Lõuna-Hiina meres

„Ühel päeval protesteerivad nad Jaapani vastu, kuid järgmisel päeval võivad nad pöörduda Hiina valitsuse vastu Ida-Aasia instituudi direktor Zheng Yongnian

miljardi euro väärtuses varasid on Brüsselisse üle kandnud Prantsusmaa rikkaim mees, LVMH Moët Hennessy Louis Vuitton’ omanik Bernard Arnault.

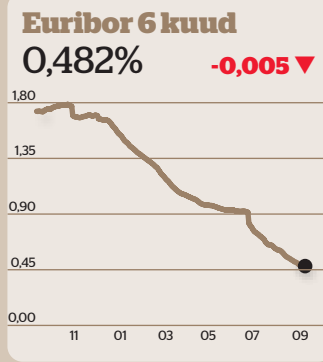
ELEKTER
Elektri hind on aktsiaturgudest tunduvalt püsimatum.

VALUUTA
Euroala kriis kogub tuure, euro langeb.

INTRESS
Euroopa Keskpanga baasintressimäärade langetamine surub Euribori alla.

Ä RAHA

reklaam

Kommerts pankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %									
	keskmiselt kuu jäägil (10)	kuu püsijägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa	
Sampo Pank****	0,01	0,01**	0,01	0,10	0,30	0,50	0,50	0,50	Kontakteeruge pangaga		65/300(4)	
Swedbank***	0,10 (7)	-	-	-	0,16	0,41	0,56	0,81	0,81	0,81	190	
Swedbank			0,10	0,15	0,20	0,45	0,60	0,60	0,85	0,85	6000	
Tallinna Äripank		0,05	0,15	0,20	0,40	0,60	0,90	1,20	1,30	-	200	
Tallinna Äripank (3)		0,05	0,35	0,40	0,60	0,85	1,15	1,50	1,60	-	200	
Nordea Pank	0,10		0,15	0,20	0,25	0,55	0,65	0,80	-	-	320	
Citadele Pank	-	-	0,60	-	1,00	1,20	1,40	1,70	1,90	2,10	100	
Versobank	0,05	0,10	0,70	0,80	1,00	1,50	1,80	2,30	2,50	3,00	350	
DNB	0,25 (7)	-	0,50	-	0,70	0,90	1,05	1,20	1,30	1,40	300	
UniCredit Bank	0,10 (9)	-	0,60	0,70	0,75	0,90	1,15	1,40	-	-	300/3000 (9)	
SEB	0,01	0,01	0,05	0,07	0,10	0,25	0,40	0,70	0,95	1,20	100***	
LHV Pank	0,20 (10)		0,70	0,80	1,00	1,40	1,60	1,80	1,80	-	500	
Krediidipank	-	0,10	0,40	0,50	0,60	0,90	1,20	1,50	1,70	1,80	100/200(4)	
BIGBANK		-	0,30	0,35	0,40	0,60	0,60	1,40	1,80	2,30	300-1500	
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,60	0,60	1,40	1,80	2,30	1500-30 000	
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,65	0,65	1,45	1,85	2,35	üle 30 000	

pank	tähtajaline hoius %, USD						
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Sampo Pank	0,15	0,25	0,35	0,65	0,70	0,85	
Swedbank	-	-	0,15	0,35	0,55	0,80	250
Swedbank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,60	0,80	8400
Tallinna Äripank	0,15	0,25	0,35	0,65	0,80	0,95	200
Citadele Pank	0,40	-	0,80	1,00	1,20	1,40	100
Versobank	0,40	0,45	0,70	1,00	1,30	1,50	500
DNB	0,25	-	0,35	0,60	0,90	1,20	300
UniCredit Bank	0,25	0,30	0,35	0,50	0,70	1,00	300/3000(9)
SEB	0,05	0,05	0,10	0,35	0,55	0,70	200
LHV Pank	0,40	0,50	0,70	0,90	1,10	1,20	700
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,55	0,70	0,90	100/200 (4)

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 1999 eurot. ** juriidiline isik ***avades tähtajalise hoiuse internetipangas, on intressimäär kuni 0,10% kõrgem (3) personaalpang, klientidele (4) kontoris (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojärgilt. (9) juriidilisele isikule/ eraisikule (10) LHV Pangal minimaalselt jäägitl **** 2- ja 3aastaste hoiuste intressimäärade tutvumiseks kontakteeruge pangaga

Pankade kontaktandmed

SEB Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 5100
SWEDBANK Liivalaia 8, Tallinn, tel (24h) 631 0310, e-post: info@swedbank.ee
TALLINNA ÄRIPANK Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8088, faks 668 8089
NORDEA PANK Liivalaia 45/47, Tallinn, tel 628 3300, faks 628 3201 e-post: tallinn@nordea.com
SAMPO PANK Narva mnt 11, Tallinn, tel (24h) 680 0800, e-post: info@sampo-pank.ee,
CITADELE PANK Roosikrantsi 2, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee
BIGBANK Rüütli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee
VERSOBANK Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501 e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
BANK DNB Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
AS UNICREDIT BANK EESTI FILIAAL Liivalaia 13, Tallinn, tel 668 8300, www.unicreditbank.ee, e-post: kliendiinfo@unicreditgroup.ee
LHV PANK Tartu mnt.2, tel. 680 0400, fax 680 0402, e-post: lhv@lvh.ee, www.lvh.ee
EESTI KREDIIDIPANK Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037

Ä BÖRS

Tallinn

17.09

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,920	-4,00	14 629	-	-13,0%	0,40	0,0%
Baltika	0,549	4,57	5 672	-	-41,9%	2,26	0,0%
Express Grupp	1,070	-1,83	1 070	29,8	2,7%	0,80	0,0%
Harju Elekter	2,400	0,00	2 271	11,2	8,4%	0,94	2,9%
Järvevana	0,480	0,21	1 245	-	-0,1%	0,57	0,0%
Merko Ehitus	6,250	-2,04	6 006	-	-4,3%	0,99	0,0%
Nordecon	1,200	1,69	476	-	-8,8%	1,32	0,0%
Olympic EG	1,410	-0,70	135 839	10,9	25,0%	2,73	7,1%
Premia Foods	0,670	-1,03	4 286	602,7	0,1%	0,65	16,4%
Silvano FG	3,150	-0,63	270 857	11,9	18,1%	2,15	0,0%
Tallink Grupp	0,698	0,43	24 250	8,7	7,7%	0,67	0,0%
Tin Kaubamaja	5,850	0,52	31 463	10,8	16,9%	1,82	6,0%
Tallinna Vesi	8,600	0,58	9 790	8,8	28,2%	2,48	9,8%
Trigon PD	0,302	0,00	0	-	-75,6%	0,59	0,0%
Skano Group	1,330	0,00	0	3,0	26,6%	0,79	0,0%

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud puhaskasumi põhjal

Vilnius

17.09

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	1,98	0,51	-	3,3	5,4
City Service	1,790	-1,65	6,9	1,1	12,8
Invalda	2,500	1,21	-	1,1	-
Linas Agro	0,586	0,34	3,6	1,2	-
Snaige	0,516	-0,77	-	2,0	-
TEO LT (Telekomas)	0,660	-0,15	11,3	1,8	8,8

Helsingi

17.09

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Elisa Comm.	16,74	-0,06	12,3	3,6	7,8
Finnair	2,14	-0,47	-	0,4	-
Fortum	15,31	-1,92	10,5	1,4	-
Neste Oil	10,32	-1,90	-	1,1	3,4
Nokia	2,32	-0,77	-	1,0	8,6
PKC Group	15,07	0,13	11,8	2,0	4,0
Stockmann	14,85	-0,27	21,8	1,3	3,4
Stora Enso	5,24	-0,38	22,1	0,7	-
UPM Kymmene	9,65	0,57	26,0	0,7	6,2
YIT	16,19	0,12	14,8	2,2	4,3

asuvad vaidlusalused saared on nagu püssirohu-tünn, et käivitada sõjalisi konflikte.

Kas osta aktsiaid? Investorid võiksid käsitle-da antud olukorda kui põhjust vaadata üle oma investeringuid piirkonnas. Jutt käib Aasia akt-siatest, selle suuna fondidest, kuid ka investee-ri-mishoiustest. Jaapani majandusele ei mõju olu-kord lühiajaliselt positiivselt. Hiina võib oma am-bitsioonikusega mängida end isolatsiooni, kuna piirkonna riigid, kes tunnevad, et nende huvid on ohustatud, võivad paluda USA-lt abi, keda Hii-na tahab vaidlusalustest olukordade lahendus-test täielikult eemale tõrjuda.

Ajalugu õpetab. Hiinas on lähenemas partei-kongress, kus on oodata riigijuhi vahetumist. Kes arvavad, et protestid on ebaolulised, siis nei-le soovitaks huvi ja aja olemasolul tutvuda Hiina ajalooga aastatel umbes 1850. aastast kuni puna-se revolutsioonini, kus leiab külluses ebastabiil-sust ning esmapilgul ebaolulisi sündmusi, mis muutsid Hiinat. Kompartei on suutnud hoida po-liitilise olukorra kontrolli all, millest on stabiil-suse näol kaudselt kasu lõiganud ka investorid. Oleme harjunud, et selline ongi asjade normaalne seis ja kanname selle automaatselt üle tulevik-ku. Kes ei õpi minevikust, seda võib tulevik oota-matult rabada.

Ehk tasuks veidi vähendada Aasia osakaalu portfellis – unustades sealse majanduste olukor-ra suhtelise headuse ja majanduskasvu, kuna Hii-na majandus on tuure maha võtmas.

Ä VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK ▲

8,6243

EUR/RUB ▲

40,1550

Austraalia dollar	AUD	1,2452	Rumeenia leu	RON	4,4885
Bulgaaria leev	BGN	1,9558	Rootsi kroon	SEK	8,6243
Hiina jüaan	CNY	8,2745	Singapuri dollar	SGD	1,6020
Hongkongi dollar	HKD	10,1444	Suurbritannia nael	GBP	0,8070
India ruupia	INR	70,7360	Sveitsi frank	CHF	1,2160
Jaapani jeen	JPY	102,6100	Taani kroon	DKK	7,4552
Kanada dollar	CAD	1,2733	Tai baat	THB	40,3180
Korea won	KRW	1462,1700	Tšehhi kroon	CZK	24,5050
Leedu lilt	LTL	3,4528	Türgi liir	TRY	2,3542
Läti lattu	LVL	0,6963	Ungari forint	HUF	282,9800
Norra kroon	NOK	7,4725	USA dollar	USD	1,3086
Poola zlott	PLN	4,1034	Venemaa rubla	RUB	40,1550

Ä BÖRSIKAUBAD

Kütused

17.09

Nafta IPE, bbl	116,51
Nafta NYMEX, bbl	99,30
Mootoribensiin, t	1132,00
Diislikütus, t	1054,25
Kerge kütteõli, t	1011,75
Masuut (1% väävel), t	729,00
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,865

Põllumajandus

17.09

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USC/nael	181,55
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	575,30
Kakao NYBOT, USD/t	2602,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	206,00
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	514

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

Värvilised metallid

14.09

USD/t	
Alumiinium LME	2175,5
Vask LME	8403
Plii LME	2254
Nikkel LME	17555
Tina LME	21405
Tsink LME	2104

Väärismetallid

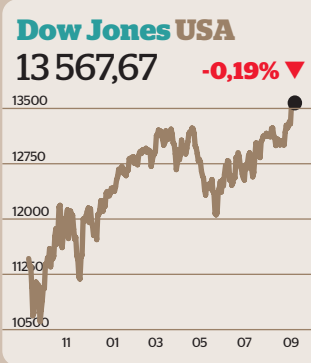
17.09

USD/unts, unts = 31,105 g	
Kuld COMEX	1770,10
Plaatina NYMEX	1692,12
Palladium NYMEX	695,00
Höbe COMEX	34,40

22 INVESTOR investeerimisfondid

ÄRIPÄEV 18. september 2012

toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

ÄRIPÄEVA KOOLITUS

26. septembril

KOOLITAJATE KOOLITUS

Koolitus annab:

- teadmised koolitamise igihaljastest ja uutest suundadest;
- uusi tehnikaid ja harjutusi praktiliseks kasutamiseks;
- korrastatud ning värskendatud oskused ja teadmised;
- kaks uut koolitamise meetodit;
- värskeid ideid oma koolitusprogrammidele sära lisamiseks;
- objektiivse ja õiglase tagasiside isiklikuks arenguks ja teiste arendamiseks.

Koolitaja on **AIRA TAMMEMÄE**

Täpsem kava aadressil
www.koolitus.aripaev.ee

Äripäev

Koolituse hind on 299 eurot (+ km). Info ja registreerimine telefonil **667 0100**, elektronposti aadressil **koolituskeskus@aripaev.ee** või koduleheküljel **www.koolitus.aripaev.ee**

reklaam

FONDID

Avaron Asset Management

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	3,20	3,31	3,24	-	18,58	15,37	18,16	-	22 349 345
Avaroni Privaatportfell B, EUR	12,84	12,84	12,84	-	9,05	7,73	20,99	-	4 325 197
Avaron Ida-Euroopa Völkirjafond A, EUR	10,06	10,06	10,06	-	-	-	-	-	3 037 058

Compensa Life

13.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,23	-	12,50	10,70	9,50	0,50	4 819 390
Völkirjafond, EUR	-	-	11,61	-	5,00	5,60	5,30	-	451 015

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 31.08.2012. Völkirjafondelli mahu info on antud seisuga 31.08.2012.

Danske Capital AS

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Sampo Pension 25, EUR	0,94	0,95	0,95	1,06	7,50	7,47	4,37	2,06	10 223 211
Sampo Pension 50, EUR	1,09	1,10	1,10	1,54	8,74	9,11	4,52	1,65	137 619 598
Sampo Pension Intress, EUR	0,85	0,86	0,86	0,68	5,67	5,58	3,96	3,29	3 075 676
Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension 100 Pluss, EUR	1,36	1,40	1,38	8,09	12,28	14,26	8,77	2,85	2 870 493
Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension Intress Pluss, EUR	0,74	0,76	0,75	3,27	6,58	5,65	3,79	0,00	139 436

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,90	0,91	0,91	0,01	4,25	3,98	4,00	4,20	8 108 779,31
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,07	1,08	1,08	1,98	7,99	7,16	5,37	0,39	36 700 286,31
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,60	0,61	0,61	-	6,65	5,88	-	-	1 234 486,15
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,82	0,84	0,83	2,14	9,02	9,74	-	-	460 825,48
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,86	0,87	0,86	2,91	9,80	11,06	-	-	502 532,99
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,81	0,82	0,82	3,95	9,12	9,76	-	-	523 313,68

LHV Varahaldus

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,32	1,33	1,33	2,11	11,15	8,47	6,74	3,56	132 563 525
Pensionifond M, EUR	1,06	1,07	1,07	1,37	9,21	7,21	6,51	5,38	20 453 631
Pensionifond S, EUR	1,14	1,15	1,15	0,81	6,97	5,64	6,13	7,30	30 646 100
Pensionifond XL, EUR	1,12	1,13	1,13	2,32	11,83	8,72	6,12	3,51	32 188 148
Pensionifond XS, EUR	1,06	1,07	1,07	0,74	7,13	5,94	6,47	7,03	7 378 616
Täiendav Pensionifond, EUR	1,23	1,25	1,24	8,17	11,52	9,03	6,79	1,39	4 151 601
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	8,02	8,27	8,11	13,58	10,84	11,04	7,03	-	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	5,13	5,28	5,18	13,64	10,84	11,02	7,02	-	3 875 143
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	8,02	8,18	8,10	15,18	11,50	7,29	2,00	-4,84	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,12	5,23	5,17	15,17	11,48	7,27	1,99	-	1 292 487

Nordea Pensions Estonia

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,90	0,91	0,91	2,31	9,27	11,22	6,26	0	42 133 439,74
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,73	0,74	0,74	3,02	10,67	13,74	0	0	4 476 398,73
Nordea Pensionifond B, EUR	0,86	0,87	0,87	1,55	8,3	9,65	5,45	0	9 429 976,87
Nordea Pensionifond C, EUR	0,80	0,81	0,81	0,80	4,8	5,57	4,05	0	1 786 305,25
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,07	1,09	1,08	12,50	12,19	18,4	8,6	0	2 736 300,71
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,69	0,70	0,69	0,00	6,41	8,02	0	0	416 099,60

Fondivalitsejad

AVARON ASSET MANAGEMENT Narva mnt 5-58, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
DANSKE CAPITAL AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@sampopank.ee, www.danskecapital.ee, www.sampopank.ee
ERGO FUNDS AS A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
AS GA FUND MANAGEMENT Roosikrantsi 11,

Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealestate.com
LHV VARAHALDUS AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
NORDEA PENSIONSESTONIA AS Liivalaia

45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
TRIGON FUNDS Viru väljak 2, Metro Plaza 5. korrus, Tallinn 10 111, tel 667 9200, faks 667 9201, fond@trigon.ee, www.trn.ee
AS SEB VARAHALDUS Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID AS Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee, www.swedbank.ee/fondid

Maaklerifirmad

COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensalife.ee, www.compensalife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

VERSOBANK EESTI Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
SAMPO PANK Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB ENSKILDA EQUITIES Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee
SWEDBANK AS Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410

Telli ja võida pakett kahele “Tervise heaks” Tallinn Viimsi Spas.

Pakett sisaldab kliinilist koormustesti, toitumisoostamist, osalemist rühmatreeningutes, massaaži, sauna- ja vabaajakeskuse kasutamist ning kepikõndi.

www.spatallinn.ee

SÕNA SAAVAD NAISED:

ehedad ja valusad lood naistevahelisest vägivallast, vaenust ja konkurentsist töö.

KUU RAAMAT

Äripäev

ETTETELIMISHIND: 22,08 €
TÄISHIND: 24,56 €

Äripäev raamatuklubi

Jälgige meie tegemisi ka
twitter.com/raamatuklubi
ja Facebookis

1,71

miljardit Sberbanki aktsiat paneb Venemaa keskpank müüki, lootes teenida minimaalselt 156 miljardit rubla ehk 3,9 miljardit eurot.

Mark Waggoner: Näib, et me liigume kõrgemale. Pinged kogunevad.

Excel Futuresi president toetab nägemust, et hirmud Lähis-Ida rahutuste tõttu ja tarnete katkemise pärast võivad nafta hinda veelgi kasvatada.

FONDID

reklaam

Mandatum Life

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	111,61	111,05	111,05	-	5,67	6,83	-	-	-
Konservatiivne, EUR	109,75	108,67	108,67	-	3,36	3,76	-	-	-
Tasakaalustatud, EUR	109,38	107,76	107,76	-	2,05	2,02	-	-	-
Progressiivne, EUR	104,44	102,39	102,39	-	0,18	-0,17	-	-	-
Agressiivne, EUR	108,65	106,52	106,52	-	0,64	0,06	-	-	-
Investeeringisportfelliid:									
Mandatum Life Fixed Income, EUR	136,19	135,51	135,51	-	6,46	7,76	5,99	-	-
Mandatum Life Global Food, EUR	119,06	116,73	116,73	-	-9,01	-10,82	3,84	-	-
Mandatum Life Emerging Opportunities, EUR	105,57	103,50	103,50	-	6,06	-3,12	-	-	-
Mandatum Life Global Equity, EUR	136,85	134,17	134,17	-	3,27	4,03	3,51	-	-
Mandatum Life Europe Equity, EUR	148,52	145,60	145,60	-	7,60	2,96	3,85	-	-

Swedbank Investeeringimisfondid AS

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EUR	0,78	0,79	0,79	1,98	4,92	5,50	3,18	1,39	38 623 746,31
Pensionifond K2, EUR	0,86	0,87	0,87	3,33	7,44	7,33	4,60	-0,39	146 359 852,84
Pensionifond K3, EUR	1,00	1,01	1,01	5,96	9,73	11,51	6,44	-1,19	366 915 642,72
Pensionifond K4, EUR	0,74	0,74	0,74	9,87	12,16	16,43			23 570 907,71
Pensionifond V1, EUR	1,14	1,16	1,15	4,10	8,54	9,75	5,28	-1,64	8 331 113,13
Pensionifond V2, EUR	0,88	0,89	0,89	7,34	10,36	12,81	6,74	-3,74	16 537 185,54
Pensionifond V3, EUR	1,02	1,04	1,03	12,16	12,30	16,84	7,55	-6,90	33 088 166,73
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	4,10	4,20	4,14	22,03	7,20	-2,32	3,88	-16,49	6 285 857,17
Ida-Euroopa Aktsiafond, EUR	7,77	7,97	7,85	24,09	28,83	15,54	3,74	-22,66	26 223 013,83
Ida-Euroopa Kinnisvara Af, EUR	2,99	3,07	3,02	23,69	15,99	10,50	-6,21	-28,57	7 319 892,36
Fondifond 100, EUR	9,36	9,60	9,46	15,19	13,12	16,19	8,30	-6,38	61 624 071,53
Fondifond 30, EUR	10,69	10,96	10,80	5,85	9,74	9,92	5,39	-0,54	13 863 440,39
Fondifond 60, EUR	10,15	10,40	10,25	9,81	11,39	13,16	7,01	-3,24	50 981 837,01
Venemaa Aktsiafond, EUR	15,90	16,30	16,06	25,56	22,88	10,11	14,89	-7,85	55 199 321,58

ASSEB Varahaldus

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiiline Pf, EUR	0,705	0,712	0,712	3,00	6,25	7,40			7 346 569,44
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,893	0,902	0,902	0,88	4,65	4,38	4,41	4,56	50 280 497,40
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,811	0,819	0,819	1,01	3,65	3,87	3,57		10 965 876,88
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,929	0,939	0,939	1,70	5,39	5,11	4,27	-2,48	250 818 825,48
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,868	0,886	0,877	13,35	9,58	11,76	6,64	-4,96	13 011 717,40
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,112	1,134	1,123	3,92	4,92	4,63	4,30	-1,27	9 954 635,27
SEB Aktiivne Fondifond A, EUR	6,902	7,042	6,972	11,500	12,170	17,470	8,510	-7,040	3 826 657,00
SEB Dünaamiline Fondifond A, EUR	8,282	8,449	8,365	8,060	10,410	12,690	6,770	-4,880	5 808 368,00
SEB Tasakaalukas Fondifond A, EUR	10,454	10,665	10,560	3,820	9,630	9,740	6,210	0,660	1 052 344,00
SEB Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	12,888	12,888	12,888	5,490	17,190	13,020	9,480	4,960	61 781 476,00
SEB Geneerilise Farmaatsia Fond A, EUR	9,337	9,526	9,431	13,120	11,310	8,480	6,260	-2,700	2 483 439,00
SEB Kasvufond A, EUR	6,449	6,579	6,514	22,390	24,400	13,720	5,300	-7,030	13 327 349,00
Vahendatavad Fondid *									
SEB Guarantee Fund 80, EUR	99,180	99,676	99,180	3,960	-0,260	-3,340	-2,920	-	33 493 094,80
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,456	1,456	1,456	2,980	8,880	10,240	5,670	4,250	380 230 000,00
SEB Danish Mortgage Bond Fund, EUR	126,921	126,921	126,921	3,110	2,310	4,200	5,690	-	88 900 000,00
SEB High Yield Fund, EUR	124,566	125,812	124,566	3,900	11,060	14,250	-	-	1 802 190 000,00
SEB Short Bond Fund EUR	1,270	1,270	1,270	0,130	-0,220	-0,090	-0,020	-	50 790 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	103,151	103,151	103,151	-	3,270	-	-	-	-
SEB Strategy Defensive Fund	104,058	104,058	104,058	-	2,500	-	-	-	131 030 000,00
SEB Strategy Growth Fund	102,229	102,229	102,229	-	2,340	-	-	-	-
SEB Strategy Opportunity Fund	102,047	102,047	102,047	-	2,230	-	-	-	-
SEB Global Chance/Risk Fund, EUR	0,776	0,792	0,784	16,060	13,360	23,970	11,670	-1,180	83 460 000,00
SEB Eastern Europe Fund ex Russia, EUR	2,746	2,802	2,774	20,440	23,340	17,840	5,420	-7,520	119 470 000,00
SEB Eastern Europe Small Cap Fund, EUR	2,545	2,597	2,571	17,380	9,500	-6,100	3,850	-9,990	81 170 000,00
SEB Russia Fund, EUR	10,095	10,299	10,197	25,420	17,900	4,810	11,740	-0,730	278 660 000,00
SEB Ethical Europe Fund, EUR	2,203	2,247	2,225	18,630	18,310	29,510	5,950	-6,760	14 570 000,00
SEB Europe Chance/Risk Fund, EUR	1172,130	1195,810	1183,970	18,840	17,240	28,710	6,150	-7,520	14 150 000,00
SEB Europe Fund, EUR	3,233	3,299	3,266	18,430	18,030	29,270	6,710	-6,220	165 830 000,00
SEB Nordic Fund, EUR	6,833	6,971	6,902	22,560	23,160	33,810	9,310	-2,310	67 000 000,00
SEB Nordic Small Cap Fund, EUR	166,462	169,824	168,143	21,470	19,360	25,460	-	-	39 880 000,00
SEB North America Chance/Risk Fund, EUR	3,834	3,912	3,873	17,690	15,140	26,650	14,910	1,590	179 200 000,00
SEB Japan Chance/Risk Fund, EUR	0,376	0,384	0,380	21,560	-1,940	-1,170	-0,730	-7,730	26 420 000,00
SEB Asia ex Japan Fund, EUR	6,611	6,745	6,678	18,920	11,730	15,110	12,440	1,740	170 510 000,00
SEB Asia Small Caps ex Japan Fund, EUR	3,164	3,228	3,196	17,990	18,120	10,990	7,370	-3,790	57 500 000,00
SEB Concept Biotechnology, EUR	45,735	46,192	45,735	20,390	26,650	45,700	-	-	100 690 000,00
SEB Medical Fund, EUR	3,137	3,201	3,169	11,300	11,140	24,700	14,710	3,380	23 570 000,00
SEB Asset Selection Fund, EUR	13,502	13,774	13,638	9,950	-5,290	-7,070	-0,750	-	1 309 070 000,00
SEB Key Select, EUR	9,646	9,694	9,646	3,130	0,200	-2,270	-2,270	-	93 300 000,00
SEB Listed Private Equity Fund, EUR	154,577	157,699	156,138	20,220	20,690	21,130	-	-	185 650 000,00

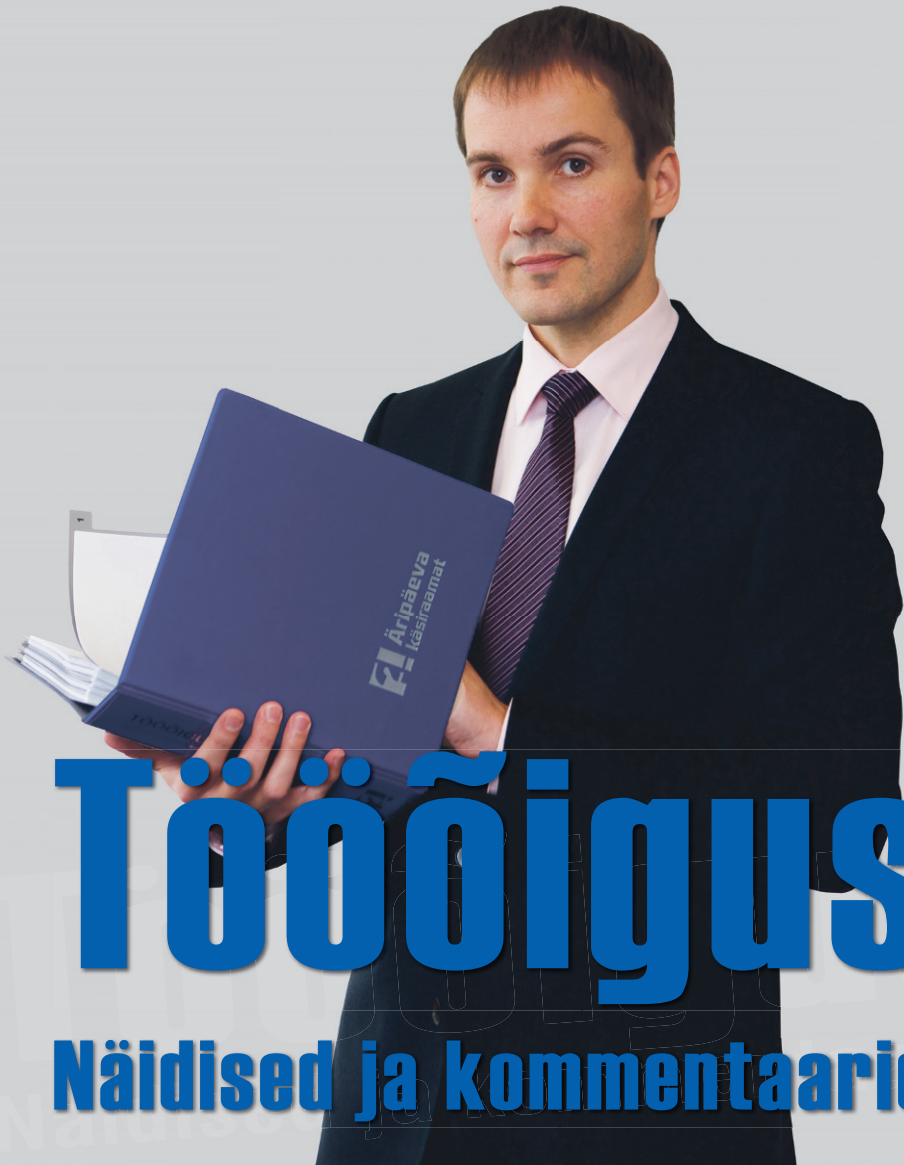
* Vahendatavate fondide tagasivõtmis- ja väljalaskehind saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 30.06.2012.

Trigon Funds

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Arenevate Turgude Agrisektori Fond, EUR	83,88	86,45	85,60	29,31	-11,25	-26,18	-14,81		2 096 336
Balkani Fond, EUR	12,19	12,62	12,37	29,53	31,92	7,72	1,80	-17,06	6 749 068
Arenevate Turgude Finantssektori Fond, EUR	160,98	165,91	164,27	23,47	17,32	10,50	5,80		4 155 081
Uus Euroopa Kasvufond, EUR	11,91	12,33	12,09	28,30	11,79	2,54	-4,11	-17,52	1 778 366
Uus Euroopa Väärtusfond, EUR	19,31	19,99	19,60	17,92	19,00	21,88	11,59	-8,60	15 807 798
Venemaa Top Picks Fond, EUR	21,04	21,79	21,36	35,56	13,01	4,91	21,15	-3,60	10 068 534

Uus töölepingu seadus koos kommentaaridega

Autorid:

Toomas Taube (advokaadibüroo Tark Grunte Sutkiene vandeadvokaat ja partner, käsiraamatu peatoimetaja), Piret Luiga, Alo Noormets, Andres Siigur, Gea Lepik, Aidi Kallavus, Jaanika Ots, Kerstin Pilt, Risto Hübner, Kaia Läänemets ja Andreas Veeret

Käsiraamat valmib koostöös advokaadibürooga

TARK GRUNTE SUTKIENE
www.tarkgruntesutkiene.com

Vaata käsiraamatu tutvustust: käsiraamat.aripaev.ee

info ja tellimine: 662 0100

Mark Mobius: USA töötusemäära langus ei tule ilma USA maksusüsteemi muutusteta ja seni jätkab Föderaalreserv lihtsalt raha pumpamist majandusse.

Legendaarne investor usub, et Föderaalreserv koos Euroopa Keskpanga ja Jaapani keskpangaga jääbki majandust stimuleerima.

674,05

-0,01% ▼

perioodi kõrgeim 686,20
perioodi madalaim 513,18

TÕUSJAD

Vestas Wind

40,27 DKK

+10,3%

Genpact

17,58 USD

+3,11%

Outokumpu

0,98 EUR

+2,72%

LSR Group

5,24 USD

+2,45%

Credit Suisse

21,96 CHF

+2,09%

G4S

266,20 GBp

+1,99%

↑ iPhone 5 on teinud juba müügirekordi ilma poelettidele jõudmata. USA telekomid AT&T sõnul on nad saanud uuele iPhone'ile rekordkoguse eeltellimusi, mis ületab kõigi eelnevate iPhone'ide tulemusi.

USA kasumid enam kasvu ilmselt ei näita

Juba tükk aega kogu ülejäänud majandusele selga pöörates kiires tempos kasvanud USA ettevõtete kasumid on tõenäoliselt lõpuks vastu seina jooksmas. Masu tõttu tehtud kulukärped enam alumist rida (kasumit) ei kergita.

Nii on kaks oma ala giganti – FedEx ja Intel – hoiatamas madalamate kvartaalsete kasumite eest, sest globaalne nõudlus on kukkunud. See ei mõjuta vaid USA ettevõtteid, sest näiteks seni majanduskriisidele immuunne tundunud Briti luksuskaupade tootja Burberry andis sama hoiatuse.

Kokkuvõtvalt ootavad Wall Streeti analüütikud tüüpiliselt USA suurkorporatsioonide kasumite kahanemist kolmandas kvartalis. Tegu oleks esimese sellise kvartaliga pärast 2009. aastat.

Oodatud langusele on mitmeid põhjusi. Lisaks USA majanduse ebalevale olekule on suur osa Euroopast majanduslanguses ning kasv kunagi tulikuumas Hiinas on aeglustunud.

Madalad intressimäärad on kurjast. Kriisi ajal tõmbasid ettevõtted järsult kulusid koomale ja kärpisid töötajate arvu, pärast mida hakkasid tulud taas vaikselt kasvama ja kasumid tõusid oluliselt. Selle tulemusel kerkisid ka aktsiaturud 2009. aasta alguse põhjast järsult üles.

Reedel tõusis Standard & Poor's 500 indeks Föderaalreservi rahakraanide avamise uudise peale kõrgeimale tasemele pärast 2007. aastat. Kuid samal ajal on ilmselt kasumite stabiilne kasv ilmselt läbi.

“Suur osa viimaste aastate kasumite kasvust tulenes kriisist ja väga järsust kulude kokkuhoiust,” kommenteeris New York Timesile Bank of America Merrill Lynchi ökonomist Ethan Harris. “Neid tegureid on väga raske kopeerida.”

Viimati kahanes S&P 500 indeksi kuuluvate firmade kasum aastases võrdluses 2009. aasta kolmandas kvartalis. Pärast seda on kasumid vaid kasvanud, kuigi kasvutempo on olnud pidevalt langev.

Thomson Reutersi küsitluse põhjal ootavad analüütikud kolmandas kvartalis kasumite langust 0,57 dollari võrra aktsia kohta võrreldes aasta varasemaga.

FREDY-EDWIN ESSE
fredy-edwin.esse@aripaev.ee

Viimati kahanes S&P 500 indeksi kuuluvate firmade kasum aastases võrdluses 2009. aasta kolmandas kvartalis.

FOOKUSES

Investorid võtavad raha Põhjalast välja

Euroopa ja USA keskpang on investoritele jälle julgust andnud oma raha rahusadamast välja viia – nii on Skandinaavia riikide võlakirjade tootlused jälle tõusul.

Näiteks Rootsi kümneaastase tähtajaga võlakirja tootlus oli eile agentuuri Bloomberg andmeil 1,60% võrreldes 1,42%ga 6. septembri eel, mil Euroopa Keskpanga juht Mario Draghi avalikustas plaani keskpanga interventsiooniks euroala riikide võlakirjaturul. Rootsi kroon odavnes euro suhtes kahe kuu madalaimale tasemele, kaubeldes eile 8,63 krooni tasemel eurost.

Euroala kriisi eest varju otsiva raha vool on vähenenud või isegi suuna ümber pööranud, kommenteeris agentuurile Bloomberg Andreas Halldahl Storebrand Kapitalförvaltningust Stockholmis. Pikemas perspektiivis usub Halldahl siiski, et investorite huvi Põhjala riikide vastu kasvab.

“AAA reitinguga riike on juba niigi vähe järele jäänud ning niipea neid juurde ei tule,” põhjendas ta. Kaheteistkümnest tippreitinguga riigist on neli Skandinaavias – Soome, Rootsi, Taani, Norra – ja kõigi reitinguväljavaade on stabiilne.

Turvasadama efekt on praeguseks ajaks vähenenud, kuid Danske Banki võlakirjaanalüütiku Jens Sörenseni sõnul on Põhjala riikide võlapaberid parema kvaliteediga kui mujal Euroopas emitteeritud võlakirjad, kui vaadata kaubanduskonto bilanssi või võlataset, mis on poole väiksem euroala keskmisest.

BÖRS

Tool on müünud ka Silvano aktsiaid

Lisaks Arco Vara aktsiatele on ettevõtja Toomas Tool müünud augusti lõpus ja septembri alguses 20 000 euro eest Silvano FG aktsiaid.

Toolile kuuluv OÜ Baltplast müüs 27. ja 31. augustil kokku 5900 aktsiat ning 10. septembril veel 300 aktsiat, selgub finantsinspektsiooni andmetest. 13 tehingu käigus teenis Tool aktsiate müügist 19 987 eurot tulu.

Toomas Tool eraisikuna on Silvano suurim aktsionär, omades 21,57% rõivatootjast. Lisaks kuulub talle Baltplasti kaudu 0,13% osalus.

LANGEJAD

Kesko

21,95 EUR

-4,15%

ArcelorMittal

12,88 USD

-3,81%

RIM

7,34 USD

-2,91%

SAS

7,70 SEK

-2,53%

International Paper

34,65 USD

-2,45%

Citycon

2,39 EUR

-2,45%

↓ Euroopa suuruselt teise riie jaemüüja Hennes & Mauritz kolmanda kvartali käive jäi võrreldes mõõdund aastaga alla analüütikute prognoosidele, kuna augusti kuulaine ja kallinenud Rootsi kroon mõjutasid ettevõtte käekäiku.

Proovi Äripäeva 4 nädalat ainult 10 € eest ja võida uus iPad!

Loosi läheb 107 auhinda
koguväärtusega üle 4500 €

www.aripaev.ee/suvilabi

5 Äripäeva
aastast tellimust

50 ajakirja
Imeline Teadus
tellimust 6 kuuks

1 pilet
konverentsile
„Äriplaan 2013“

50 ajakirja
Imeline Ajalugu
tellimust 6 kuuks